

ISSN 2247-1030

Perpetuum Mobile
decembrie 2018

Colaboratori

CĂTĂLINA IFRIM, Clasa a IX-a G
ADA SIMION, Clasa a XI-a F
ANA MARIA NICULAE, Clasa a XI-a B
CARMEN ISAIA, Clasa a XI-a C
COSTIN CALAGIU, Clasa a XI-a D
RENEE TUDOR, Clasa a XI-a F
SILVIU NECHIFOR, Clasa a XI-a C
MATEI ANA-MARIA, Clasa a XII-a G
ALEXANDRU VIRGIL ANTON, Clasa a XII-a C

Profesori Colaboratori

NICOLAE I. DIȚĂ
AURELIAN ENE
IULINA MARIA CĂPLESCU
IRINA PETRESCU
IRINA LEMNEAN
IULIANA SHAJAANI
IULIANA DUMITRESCU
EMILIA IANCU
ALINA ADAM
MĂDĂLINA CONSTANTINESCU

Grafică

LAURENȚIU LAMBRINOC, PROFESOR

Coordonator

FLORENTINA CRISTEA, PROFESOR

Colegiul National Matei Basarab
www.basarab.ro

Colegiul Național „Matei Basarab”

159 ANI DE ISTORIE, O VIZITĂ REGALĂ ÎN AN CENTENAR

În fiecare an, în luna noiembrie, liceul nostru îmbracă hainele de sărbătoare. Anul acesta, sărbătorirea celor 159 de ani de existență a Colegiului Național „Matei Basarab” a coincis cu Sărbătorirea Centenarului „României Mari”, iar pentru noi, a fost un motiv de dublă mândrie. Întreaga comunitate mateistă s-a pregătit pentru această sărbătoare, iar săptămâna care a precedat ziua de 16 noiembrie – Sf. Apostol și Evanghelist Matei – a fost marcată de evenimente care s-au încadrat în specificul manifestărilor dedicate momentului omagial.

Astfel, în ziua de miercuri, 14 noiembrie 2018, elevii mateiști au organizat în Sala de festivități un spectacol de 3 ore, la care au fost invitați elevi din școlile gimnaziale ale Sectorului 3, promovând astfel imaginea liceului nostru printre cei care vor deveni în scurt timp liceeni. Tot în această zi, elevii din clasa a XI-a au organizat un concurs de istorie, intitulat „Personalități mateiste”, care, prin tradiție, se desfășoară în această săptămână și la care concurenți sunt bobocii mateiști. Seara, am onorat invitația emisiunii „Bucuria Poveștilor” de la Radio Trinitas, unde alături de doamna director, Lidia Maria Șorop, și însoțiți de doi elevi, am prezentat povestea bătrânului liceu bucureștean.

Joi, 15 noiembrie 2018, Compania Teatrală „Vouă” a oferit liceenilor mateiști un spectacol deosebit, încadrat în specificul dublei sărbători: ziua liceului și Centenarul. Interacțiunea a fost maximă, zâmbetul fiind adus cu multă generozitate de talenții actori ai trupei mai sus menționate.

Ziua de vineri, 16 noiembrie 2018, a fost „ziua cea mare” – momentul aniversar al celor 159 ani de existență a liceului. Prin tradiție, absolvenții mateiști calcă pragul instituției noastre, care-și deschide porțile pentru a-și întâmpina foștii elevi, dar și oaspeți deosebiți. Anul acesta, printre oaspeții noștri s-a aflat și Alteța Sa Regală, Prințesa Maria a României, care a răspuns pozitiv

invitației noastre.

Vizita regală a dat valoare deosebită manifestărilor, Alteța Sa întâlnindu-se cu elevii și cu profesorii liceului, cu generațiile de absolvenți prezente la eveniment, dar și cu invitații și partenerii instituționali ai Colegiului nostru. Momentul omagial a fost deschis de doamna director, Lidia Maria Șorop, iar momentele artistice oferite de elevi s-au intersectat cu alocuțiunile invitaților și cu discursurile absolvenților. Un moment deosebit, marcat de încărcătura dublei sărbători a evenimentului omagial, a fost reprezentat de premiera piesei de teatru „Între liceu și patrie, 1916-1918”, scrisă de elevul Alexandru Virgil Anton (12 C) și regizată de actorul Florin Dobre, profesor de Artă dramatică la Colegiul Național „Matei Basarab”, coordonator al trupei de teatru „Ingenio Art”. Pie-

sa este cu atât mai valoroasă cu cât informațiile istorice care au stat la originea acesteia au fost extrase din Arhivele Naționale ale României, iar cu ajutorul lor a fost reconstituită istoria liceului din anii ocupației germane (1916-1918), atmosfera încărcată de tensiunile existenței și rezistenței în rândul comunității mateiste. Piesa a fost extrem de apreciată de Alțea Sa Regală, Princesesa Maria, și de participanții la spectacol care au remarcat talentul actoricesc al elevilor noștri, dar și originalitatea și scenariul actului artistic.

Invitații zilei au putut vizita Colecția muzeală a liceului nostru (o colecție unică printre

instituțiile de învățământ din București), unde doamna prof. Mihaela Coldea a prezentat expoziția „Personalități mateiste în Epoca Marelui Război”. Ziua de vineri s-a încheiat, cum nu se putea mai bine, prin participarea elevilor mateiști la Conferința „Incursiune în lumea atomilor și a particulelor”, la care a fost invitat inovatorul Cristian Presura, cercetător român la Compania Philips din Olanda. Autor al lucrării „Fizica povestită”, dl. Cristian Presura a intersectat plăcut domeniul fizicii cu ultimele inovații în domeniul tehnologiei, prezentând elevilor descoperirile sale și avantajele aplicării tehnicii moderne în viața noastră.

Ziua de sâmbătă, 17 noiembrie 2018, a marcat o altă premieră pentru liceul nostru, un eveniment cu care am încheiat practic seria manifestărilor dedicate zilei liceului și care a adus prestigiu comunității profesorele mateiste, dând o certă valoare educațională activităților noastre: organizarea primei ediții a Simpozionului național „RESTITUTIO MATEI BASARAB ÎN CEAS ANIVERSAR” - 2018, Anul Centenarului, manifestare științifică organizată în parteneriat cu Inspectoratul Școlar al Municipiului București, Casa Corpului Didactic-București și Muzeul Național de Istorie a României. Această manifestare își propune a fi, începând de anul acesta, o tradiție asociată zilei liceului, cu participarea colegilor profesori din toată țara. Tema Simpozionului reprezintă o legătură cu patronul spiritual al liceului nostru, în timp ce subtema era necesar să corespundă evenimentului anului în România - Centenarul (sărbătorirea celor 100 de ani de la „Marea Unire”, începută în primăvara anului 1918, la

Chișinău, continuată apoi la Cernăuți și definitivată în cadrul Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918).

Prima ediție a fost deschisă în prezența unor invitați, specialiști de certă valoare în domeniile în care activează, printre care amintim prof. univ. dr. Florin Muller de la Facultatea de Istorie a Universității din București, prof. dr. Paul Dominte, președintele Asociației „PACES”, membru al Societății de Științe Istorice din România și cercetătorul român Cristian Presura, inovator și autor de lucrări științifice, prezent și în ziua anterioară în liceul nostru. Deschiderea Simpozionului s-a făcut în Sala de festivități, unde distinșii oaspeți au conferențiat și interacționat cu profesorii prezenți. După conferință, au urmat prezentările lucrărilor pe cele trei domenii: Istorie, limbă și comunicare și Științe. La secțiunile de mai sus, profesorii prezenți au susținut comunicări interesante, rodul unor cercetări personale, lucrări care au adus plus valoare ma-

nifestării științifice organizate de liceul nostru. Lucrările susținute, prin participarea directă, dar și o serie de articole de specialitate trimise de colegii profesori din București și din țară au fost publicate într-un Anuar, o lucrare științifică care va fi continuată în anii următori, cu noi subteme care să reprezinte un moment valoros din istoria națională, din operele scriitorilor sau din descoperirile și invențiile oamenilor de știință. Primul volum reunește peste 70 de lucrări de valoare, științifică și metodică, purtând semnătura a 84 de cadre didactice sau cercetători din București și din întreaga țară.

Cu multă bucurie împărtășim experiența acestor momente, fapte care ne încarcă pozitiv și care, sperăm noi, mai scriu încă o pagină a Istoriei noastre glorioase. Iar Istoria noastră continuă...

Prof. NICOLAE I. DIȚĂ,
Director adj. CNMB

Un proiect de suflet...

Privind în urmă (ce profesor de istorie nu face asta?!) la anii mei în Colegiul Național „Matei Basarab”, am încercat să descopăr un proiect la care am lucrat altfel, am pus mai mult suflet decât profesionalism, am încercat să construiesc ceva în jurul lui, am dat peste povești care m-au ajutat să înțeleg spiritul mateist, pe care l-am descoperit când am venit aici, care mi-a fost insuflat de mentorii mei, astăzi, colegii mei...

Și... adevărul mi-a fost revelat, proiectul era în sufletul meu, zilele, săptămânile, lunile în care am lucrat la el mi-au revenit în minte. Cum putusem să uit că a fost o perioadă, în care am descoperit seva mateistă, gloria înaintașilor cărora, câteodată, parcă le aud glasurile sau pașii pe coridor, prin curte, în cancelarie...?

Denumirea proiectului nu pare, poate, la înălțimea amintirilor mele, dar, în spatele său, stau ascunse cercetările, descoperirile, încânta-

rea de a-i cunoaște! Pe cine? Pe mateiștii! Pe cei despre care, culmea, prima dată, am citit în romanul lui Grigore Băjenaru, „Cișmigiu & Comp”, în care povestea îi avea în prim-plan pe „lăzăriști”! Dar eu voiam să îi cunosc pe mateiștii! Și destinul profesional mi-a permis!

Dar să vorbim despre proiect – „Plăcile omagiale ale C.N.M.B.”, un proiect, în primul rând de cercetare, de mers în arhive și de găsit informații despre cei care au avut ceva de spus în lumea aceasta mare și au spus, tare și răspicat...în domenii diverse – artă, matematică, fizică, chimie, medicină, științe sociale, inginerie, geologie, geografie, istorie, sport, teatru, muzică, artă militară, științe juridice, jurnalism, teologie, literatură, etnografie.

Au lăsat în urmă tot ceea ce avem nevoie ca să înțelegem – fenomene, teorii, formule, doctrine, ideologii, poezii, cercetări. Și ei au fost mateiștii – elevi și profesori deopotrivă, cuplul

educațional fără de care o societate nu poate supraviețui, nu poate progresa, nu poate lăsa moșteniri. Iar ei ne-au lăsat! Nouă, generațiilor care astăzi trebuie să ne amintim să le cinstim memoria, care trebuie să le cunoaștem operele și să le facem cunoscute lumii, să le continuăm munca.

Proiectul „Plăcile omagiale ale C.N.M.B.” a pornit de la ideea domnului director, prof. Teofil Vultur, care l-a considerat un proiect ce trebuie realizat pentru sărbătoarea Zilei Liceului, la împlinirea a 155 de ani de funcționare a colegiului nostru, împliniți în noiembrie 2013. Mi s-a încredințat realizarea acestui proiect, beneficiind de sprijinul mentorilor mei, doamnele profesoare Viorica Popa (autor al monografiei dedicate istoriei liceului) și Mihaela Coldea, custodele colecției muzeale a liceului.

Proiectul a vizat mai multe direcții - în primul rând, identificarea profesorilor și a elevilor care au fost membri ai Academiei Române, cel mai înalt for cultural al țării. Și am descoperit 34 de nume, foști profesori sau elevi mateiști care, la un moment dat, au fost membri titulari, corespondenți sau de onoare ai Academiei. A doua direcție a vizat să regăsim nume de valoare în zona profesorilor care au îndrumat elevii mateiști și care, peste timp, unii dintre ei, le-au devenit discipoli. O a treia listă întocmită în acest demers este cea dedicată foștilor elevi mateiști, cei care au adus un plus de valoare școlii noastre.

Proiectul ar fi trebuit să se oprească aici, dar, în discuțiile avute cu doamna Lăcrămioara Stoenescu, scriitoare, o veche prietenă a liceului

nostru, am descoperit că lipsea o listă specială, o listă cu nume ce meritau să fie acolo, pe pereții liceului nostru, ca semn de recunoștință pentru curajul lor. Aceste nume sunt ale elevilor care au rezistat în fața opresiunii comuniste, în anul 1957, elevi care nu au dorit să recunoască regimul politic totalitar de factură comunistă - elevii care au înființat „Frontul Eliberării Naționale”, luptătorii anticomuniști de la noi din liceu.

Nu închei articolul meu fără a povesti o întâmplare. În toamna anului următor, an școlar 2014 - 2015, am preluat, ca diriginte, o nouă clasă de bobocei mateiști. Printre primele acțiuni pe care le-am desfășurat împreună a fost și cunoașterea liceului, un tur prin locurile speciale, cu ghid profesionist... doamna dirigintă! Când am ajuns în fața acestor plăci omagiale, după ce am povestit ce reprezintă, cineva din clasă mă întreabă: „Doamna dirigintă, și numele meu va fi acolo?”. Eu, cu simț de răspundere, să încurajez eleva, răspund: „Cu siguranță, draga mea... tot ceea ce trebuie să faci este să performezi în domeniul tău profesional și viitorii mateiști vor fi mândri să-ți înscrie numele acolo!”. Nu știam cui mă adresez, încă nu știam... aveam să aflu în curând, șase luni mi-a dat răgaz... numele ei chiar va sta acolo, Alexandra Petrescu este numele ei și din 2015 este campioană mondială la scrimă.

Când vă spuneam că a fost un proiect altfel?

Prof. IULINA MARIA CĂPLESCU

Experiența C.N.M.B. în cadrul emisiunii

BUCURIA POVEȘTELOR, CU ADRIANA ENE

De Sfântul Evanghelist Matei, vineri, 16.11.2018, Colegiul Național „Matei Basarab” a primit cu brațele deschise mateiștii de ieri și de astăzi. Toată săptămâna care precede spectacolul aniversar a fost dedicată „Zilelor Porților Deschise” și, în fiecare zi, s-au desfășurat evenimente cu care ne mândrim. Despre una dintre cele mai frumoase experiențe pentru mine, din această săptămână, intenționez să vă vorbesc

în cele ce urmează.

Alături de domnia directori, Lidia Maria Șorop și Nicolae Diță, împreună cu unul dintre colegii mei mai mari, Alexandru Anton, am fost încântați să acceptăm invitația doamnei Adriana Ene de a participa la emisiunea radio, realizată de către dumneaei, „Bucuria poveștilor” (în fiecare seară la Radio Trinitas, de la ora 19:00).

Cu o naturalețe surprinzătoare, Adriana, căci așa ne-a menționat că preferă să i ne adresăm, ne-a purtat într-o conversație complexă și interesantă, în cadrul căreia am avut ocazia, ca noi, mateiștii de astăzi, să vă povestim despre o parte din roller coaster-ul de amintiri și despre planurile viitoarelor proiecte, marca C.N.M.B.

Domnul director a fost „ajutat” de către Alexandru să relateze o fărâmbă din istoria îndelungată a prestigiosului nostru colegiu, iar eu, alături de doamna director, am avut plăcerea de a dezvălui câteva dintre acțiunile ce au loc sau vor avea loc în incinta monumentului istoric mateist și nu numai!

Cu această ocazie, am beneficiat de oportunitatea de a ne „lăuda” cu multitudinea de proiecte, activități și premii, pe care le amintim cu drag pe foaia CV-ului nostru. Pentru cei ce poate nu au aflat încă, Colegiul Național „Matei Basarab” este implicat în numeroase proiecte extrașcolare municipale, naționale și internaționale, activități de voluntariat sau parteneriate cu alte instituții de învățământ. Liceul are o trupă de teatru, formată din elevi mateiști pasionați și muncitori, dar ne și încântă prin intermediul corului dirijat de doamna profesoară Gabriela Ieșan. Bineînțeles, talentul mateist se manifestă și la nivel sportiv, prin echipele participante la competiții și la dansuri.

De asemenea, colegul meu, Alex, a reușit să ne facă să ne mândrim încă odată cu talentele ascunse ale liceului nostru, vorbind despre piesa de teatru cu tematică istorică, scenariul fiind scris chiar de el, după consultarea unor documente din Arhivele Naționale ale României! Aceasta s-a dovedit a fi un adevărat succes în ziua cea mai importantă a liceului nostru, zi în care C.N. „Matei Basarab” a fost gazdă a Alteței Sale Regale, Principesa Maria a României, dar și a altor oaspeți de rang înalt.

Încântată de realizările pe care le-am amintit, Adriana ne-a întrebat care este rețeta succesului nostru, iar doamna director Șorop a avut plăcerea de a mărturisi că, de fapt, noi nu avem niciun secret: „Ne iubim elevii. Empatizăm cu ei și suntem respectuoși, încercând să lucrăm în echipă. Căutăm totuși mereu echilibrul dintre școlar și extrașcolar!”.

Din păcate, timpul nu ne-a permis să continuăm prea mult discuția, însă experiența inedită ne face să-i fim recunoscători pentru invitația și ospitalitatea sa Adrianei. Îi mulțumim și așteptăm cu nerăbdare să repetăm cele întâmplare chiar în viitorul apropiat.

CĂTĂLINA IFRIM
Clasa a IX-a G

Din amintirile unui absolvent...

DUPĂ 40 DE ANI...

40 de ani? Cred că am greșit. Mai număr încă o dată și, ca să fiu sigur, număr deceniile pe degete. Nu am greșit și... tot nu-mi vine să cred.

Am văzut prima oară clădirea liceului unde aveam să-mi petrec anii adolescenței, în ziua examenului de admitere. Da! Noi am dat examen de admitere. Și acum îmi aduc aminte privirea strâmbă, aruncată asupra acelei școli cenușii, austere și cu o arhitectură ciudată, care îmi amintea de un castel feudal. Din mii de vorbe care vibrau în curtea încinsă de soare a căzut și cuvântul revelație: „Bastilia!”. Uite unde am ajuns!

În curtea interioară, se adunase o puzderie de puști ca mine. Unii sobri, afișând succesul garantat, alții aparent nepăsători, care și căutau colegii din generală și umpleau curtea cu larma lor. Nu cunoșteam pe nimeni și așteptam să fiu chemat pentru prima probă scrisă. Promotorii ai folclorului școlii, elevii din clasele mai mari sau chiar proaspeții absolvenți se făleau în fața cârdului de boboci cu sfaturi înțelepte despre profesorii pe care o să-i găsim la clasă. Dacă se întâmpla ca vreun profesor să coboare printre noi, ca să-și întâlnească foștii elevi, se repezeau să îl salute și să revină repede la grupul care rămânea prostii în admirație de atâta trecere pe lângă profesori. „Vedeți, rățuștelor, cu cine vorbiți voi acum?!”.

Cu apăsată grijă, ne avertizau despre controalele ținute de la intrarea în școală. „Clășuratul lănei” - controlul lungimii părului la băieți era subiectul preferat al tragediei naționale (beatlesii fiind modelul care trebuia neapărat să fie urmat în toate cele). Cum să eviți scurtarea podoabei capilare era testul suprem al măiestriei de a fi elev în Bastilia. Bocetele deveneau și mai patetice atunci

când grupul de știutori deplângea lipsa de înțelegere pentru fetele care adoptau moda minijupe și la sarafan. Să vezi frumusețe de sarafan descusut, atârând șui până dincolo de genunchi, de ajungeau bietelevale să arate ca niște călugărițe! Jurau că adevărat grăiesc și se jelea toată liotă de găligani, înconjurați de boboacele cărora li se rupea inima de necaz, nu alta... Parcă mă văd și acum, pierdut în mulțimea aia, căscând gura în stânga și în dreapta.

Am intrat printre profesorii care ne verificau actul de identitate și păreau că ne cântăresc cu pricepere din ce soi eram. Bucuria că m-am regăsit pe lista căutată cu înfrigurare de toți cei care au dat examenul, cea cu ADMİȘI, a fost la pătrat. O dată, pentru că am intrat la acel liceu, deși prietenii mei erau mai toți la „Măgarii Veseli”, nu prea departe de „Iepurii Hazlii”, și a doua oară, pentru că i-am făcut tatei o mare economie de bani. Despre ce economie e vorba? Pe la începutul clasei a VIII-a, tata mi-a zis că dacă pun mâna și învăț cum trebuie, din banii pentru meditații îmi cumpăr bicicleta. Și s-a ținut de cuvânt! Prin octombrie, eram vedeta parcului IOR, cu bicicleta mea mini „NSU” - azi firma se numește AUDI - adusă pentru mine de Monseniorul Augustin. Și aici e o ditamai povestea! Altă dată!

A trecut 15 septembrie regulamentar și a venit ziua cea neagră. Doamne! Ce mai vuiet, ce mai zbucium la intrarea elevilor! O veste ca un trăsnet răvășea străduța care duce la liceu - „Popeasca face controlul!”. Deci era adevărat ce se spunea prin curte. Multe sarafane cu tivul lat de două palme își deplângeau călugăreasca alungire, degete tremurând se înțepau în acele (nu se știe de unde apărute), care prea leneșe coseau obligatoria matricolă; părul tuns à la Paul McCartney

se uda rapid și se pieptăna lins, ca să arate cât mai regulamentar cu puțință.

Nu știu când sau dacă am să uit numărul meu matricol: 189, înmănat mie, în mod special, de secretarul șef al școlii, domnul Fantu. Și asta e o poveste de spus cândva!

Am descoperit sufletele calde ale unor magiștri pentru care nu era altă misiune în viață, decât aceea de a dăru-i din știința lor.

Pentru bunătatea, candoarea, dăruirea cu care ne-a ocrotit, pentru tot ce ne-a învățat, noi, cei de la a XII-B, păstrăm o amintire în suflet pentru doamna dirigintă, profesoara de română, Adriana Simion. O dată a venit în clasă și ne-a spus că ea nu e capabilă, nu se pricepe așa bine să ne predea lirica lui Eminescu. Să nu ne supărăm pe ea! „Dar o să-l chem pe Adrian!” Și a venit atunci criticul literar și profesorul universitar, Adrian Simion – soțul doamnei diriginte. Cinci clase au fost înghesuite într-o clasă obișnuită, unii profesori nu au mai intrat la ore și au stat, care în picioare, care împreună cu elevii prin bănci! Nu știu cât a durat, dar timpul sigur a stat în loc.

Cu un zâmbet discret, domnul profesor Rotaru a reluat de nu mai știu câte ori explicațiile la câte o temă de chimie, văzând nedumerirea din ochi și frecventele scărpinături în cap. Câtă răbdare chibzuită!

Era ca o mamă, la orele de istorie, doamna Ardeleanu – și dumneaei soție de profesor universitar. Ne vorbea despre istoria, care nu era de găsit în cărți, istorie care a vrăjit o clasă de realiști.

Chiuleam de la orele noastre, ca să umplem amfiteatrul unde ținea cursuri, nu ore, de Istoria artei, Istoria civilizațiilor și a religiilor, învățături creștine, profesorul Marcel Petrișor.

Nu cred că de atunci ascult cu mare plăcere compozitori preclasici, dar mai toți băieții dintr-a XI-a se îndrăgostiseră de profesoară de muzică, Tincuța (atât îmi aduc aminte). Sunt conștienți că atunci nu s-a gândit nicio clipă de ce erau atât de mulți băieți la repetițiile corului. Sau poate știa, dar nu am aflat noi asta!

Nu am cum să o uit pe profesoara de engleză, Henrietta Fishbein și cabinetul fonic, cu

magnetofoane individuale, cu benzi înregistrate la Oxford; orele petrecute discutând despre Shakespeare, Byron, Keats sau Poe sau despre gramatică și „corespondența timpurilor”; oroa-re care o cuprindea când ne auzea imitând actorii din serialele americane. M-ați lăsat corigent, doamna, în trimestrul I din clasa a IX-a, dar acum vă aduc o mare plecăciune și vă mulțumesc! Și încă ceva, doamnă! Nu am uitat disputa Shakespeare-Marlow. Știți dumneavoastră!

„Ia poftim la tablă, Gigele!”, era clasică și de mare bonomie invitația domnului profesor de geografie, Mierla, autor de manual, indiferent cui se adresa, băiat sau fată. Scheme ordonate, explicații cât puteai duce și asta ca să poți răspunde afirmativ la sfârșitul orei la întrebarea: „Ai înțeles, Gigele?”

Cele 10 probleme de la Fizică, tema de la o săptămână la alta pentru doamna profesoară Rosemand, Chimia organică cu doamna Niculescu, care nu pricepea în ruptul capului de ce nu îmi place partea ei de Chimie, doar cea anorganică. Eram deja chitit pe Geologie, de aia!

Limba germană cu doamna profesoară Reiner și exercițiile epuizante de dicție. Cât erau de dificile, dar cât de bine mi-au prins mai târziu! Am căutat-o la liceu, să-i mulțumesc pentru ce ne-a învățat, așa cum am făcut și cu doamna Fishbein, dar plecase în Germania.

Mă opresc pentru că voi fi nedrept cu Hortensia Nedef - Educație fizică, Tănăsescu - Matematică, Orleanu - Psihologie și alții, pe care o să-i găsesc în carnetul meu de note.

Prof. AURELIAN ENE,
absolvent promoția 1978, număr matricol 189

Gânduri despre război

A IEȘIT ÎNVIĞĂTOR DINTR-UN RĂZBOI. PE CARE L-A PIERDUT!

Mereu m-au pasionat poveștile, dar nu orice fel de povești ci, mai ales, cele istorice. O să vă povestesc acum o discuție pe care am avut-o într-o zi ploioasă, împreună cu străbunicul meu. Acum îmi pare rău că nu am avut ideea să notez într-un carnetel tot ce mi-a spus, căci este bine ca istoria să se îmbogățească datorită oamenilor simpli, care își povestesc propriile experiențe de viață.

Războiul a fost cea mai grea perioadă din viața lui. Străbunicul meu provine dintr-o familie de cinci băieți și o fată. Din păcate, după începerea războiului, mulți părinți au privit îndurerăți cum feciorii lor s-au dus pe câmpul de luptă. . . viteji, curajoși în fața necunoscutului, neștiind dacă se vor întoarce la casele lor sau nu. Toți cei cinci frați au fost trimiși pe front. Străbunicul își amintește cu durere că, în cei trei ani și jumătate petrecuți pe front, nu a primit nicio scrisoare sau vreun pachet de acasă. Mama lui era mult prea bătrână și sora lui era deja căsătorită. Războiul a fost o perioadă grea, atât pentru cei de pe front, cât și pentru cei care au rămas acasă, singuri, deznădăjduți, neștiind dacă o să-și mai vadă apropiații sau nu.

Curioasă și temătoare în același timp, l-am întrebat ce s-a întâmplat cu frații lui. Mi-a răspuns: „Sunt norocos că numai unul dintre ei a murit în momentul în care s-a întâmplat catastrofa. Îmi este și acum fixat pe retină. Era în primele săptămâni, când, deodată, fără să se aștepte nimeni, am fost atacați. Au început să arunce cu foc în noi. Era atât de mult foc, încât nu aveai unde să fugi. O parte dintre soldați a reușit să se ascundă în tranșee, însă el nu a scăpat. A avut un final îngrozitor. A ars pur și simplu, fără să se poată apăra sau fără să-l pot apăra eu. Aveam numai 20 de ani atunci. . . Eu eram cel mai mic dintre toți frații, însă în ziua aceea, m-am simțit cel mai neputincios. Nu am putut să-mi salvez fratele. Și dacă pe cei apropiați mie nu puteam să îi salvez, atunci

pentru cine mă luptam?”

Străbunicul meu se considera un simplu soldat, un om care a luptat și a dat ce a avut el mai bun, pentru că așa a fost obligat. A ales să îi salveze pe alții și să nu se dea bătut, deoarece știa că numai așa o să reușească să se salveze și pe el.

M-am uitat timidă în ochii lui înlăcrimați și l-am întrebat dacă a omorât vreodată un om. Îmi era teamă de reacția lui și bănuiam că întrebarea mea incomodă urma să-i răscalească sufletul. . . Așteptam un răspuns, pe care aveam impresia că îl cunoșteam deja. Mă înșelasem. . .

S-a uitat la mine și mi-a strâns mâna în a lui. Apoi mi-a spus: „Nu am omorât niciodată un om.” Mă uitam la el uimită, căci nu înțelegeam cum e posibil. Răspunsul a venit imediat: „Așa cum tu te duci la școală pentru a învăța, frontul a fost școala mea. Am fost trimis acolo înarmat, cu un scop, și cu o puternică dorință de viață și de libertate. Eu consider că mi-am făcut datoria. Nu mi-a plăcut niciodată acea perioadă și am avut ani grei, trăind cu gândul că unele soții nu o să-și mai vadă bărbaiții, ori că unii copii nu o să-și mai vadă tații, însă am înțeles cu greu că nu eu i-am ucis pe cei care nu s-au mai întors acasă, ci războiul. Eu am făcut doar ce mi-a cerut el să fac.”

Lacrimile mi-au umplut ochii și se pregăteau să se prelingă pe obrajii mei. Rămăsesem fără cuvinte, uitându-mă nu în ochii străbunicului meu, ci în inima lui. În acel moment, m-a lăsat să îi privesc inima!

A continuat să-mi povestească, pentru că știa cât de mult îmi plăcea să-l ascult. Mi-a spus despre o întâmplare din ultimele săptămâni de război. Comandantul lui i-a pus un pistol în mână și, împreună cu alți șase soldați, trebuia să opere magazii unde se aflau armamentul și mașinile de luptă. Nu a durat mult până când au fost atacați. Își aducea aminte perfect fiecare detaliu din acea zi. Purta uniformă nouă și o pereche de ghete, pentru care strânsese bani timp de doi ani de zile. Aflați față în față cu soldații inamici, unul dintre aceștia a stat câteva mi-

VETERANI ȘI „AMINTIRI” DE RĂZBOI

nute, uitându-se atent la toți cei din grupul din care făcea parte străbunicul meu. Apoi, s-a îndreptat către străbunicul meu și i-a pus pistolul la tâmplă. S-a uitat în ochii lui și i-a ordonat să se descalțe și să-și dea uniforma jos. Străbunicul meu a înțeles că-i plac noile lui ghete și că, dacă vrea să scape cu viață, trebuie să i le dea.

Aici îi adusesse războiul! Să alerge după supraviețuire și să facă tot ce e posibil să le fie lor bine. Se purtau ca niște animale, care uitaseră de ce se aflau acolo. În acea zi, viața străbunicului meu a însemnat o pereche de ghete! El a reușit să supraviețuiască pentru că, în momentele de răscrucă, a ales să renunțe și la pușinul pe care îl mai avea și să se umilească pentru a trăi.

A vrut să termine ziua spunându-mi: „Am trecut prin multe țări, am întâlnit multe tipuri de oameni, am asistat la mult prea multe momente groaznice, am văzut atât de multă sărăcie și nu aș vrea să mai trăiască nimeni ce am trăit eu atunci, însă a fost o parte din viața mea. Războiul, așa de groaznic cum a fost el, m-a făcut să am o viață diferită, să pun preț pe lucrurile mărunte și să apreciez fiecare moment. Am ajuns înapoi acasă și am muncit cât am putut eu de mult. A fost greu pentru că nu numai pentru mine se terminase un război, ci pentru toți cei din jurul meu. Au trecut câțiva ani, iar lucrurile nu intraseră încă pe un făgaș normal și nici apropiații mei nu își reveniseră total. Momentul declanșării războiului a fost extrem de greu... Când a trebuit să plec pe front, mă gândeam că mai bine mor acasă decât acolo, departe de casă, pe pământ străin, ucis de armata rivală. Abia când m-am reîntors acasă, am văzut care este cea mai rea parte a unui război. Perioada de după... când vechii soldați se luptau să-și revină fizic și psihic, când asupra tuturor se lăsase o tristețe de nedescris și când sufletele mamelor, soțiilor și surorilor urmau să fie marcate pentru totdeauna de un gol de neumplut.”

Abia acum, la câțiva ani distanță de la conversația noastră, am înțeles mai bine valoarea poveștilor străbunicului meu. L-am înțeles mai bine tristețea din ochii lui profunzi, zâmbetul amar de pe fața brăzdată de trecerea nemiloasă a timpului și vocea gravă cu care mă sfătuia la nevoie. De la străbunicul meu am învățat să apreciez viața, cu tot ceea ce ne oferă ea.

Oricine poate citi despre război, oricine poate asculta povești, însă nu mulți au rămas dintre cei ce știu adevărata poveste, cei ce au trăit clipe cumplite pentru binele țării.

Când vorbim despre război, ne gândim la persoanele care au luptat cu demnitate pentru tot ce înseamnă România, persoanele care au vărsat lacrimi și sânge pentru binele nostru, iar noi, pur și simplu nu suntem capabili să-i cinștim pe cei care încă mai trăiesc și să-i comemorăm pe cei care s-au dus.

Suntem prea ocupați de persoana noastră, încât uităm de ei și de tot ce au reușit să facă pentru noi; închidem ochii și ne prefacem că ei nu mai există. Autoritățile acordă atenție veteranilor de război o singură dată pe an, dar oare nu-i prea puțin?

Și dacă asta nu ar fi suficient de rău, suntem complet indiferenți față de persoanele care au dispărut, miile de persoane care rămân un mister, un sacrificiu pentru popor. Nimeni nu-și poate închide ochii pentru ce a trecut familia unei persoane dispărute, câte zile, săptămâni, luni de zile au stat cu sufletul la gură, sperând să primească o veste, de orice fel ar fi ea.

Ajunși astfel într-un punct în care îți dorești să fie mort, să știi că poate fi înmormântat, să renunți la speranțele care te amăgesc în fiecare clipă zilei. Iar în momentul în care a dispărut, lumea nu pierde doar un soldat, pierde un prieten, un tată, un copil, un frate... În momentul respectiv, ești cuprins de o durere nemăsurată, pentru că, în sinea ta, știi că n-o să-l mai vezi niciodată, știi că o bucățică din tine a dispărut și nu vei mai fi aceeași persoană. Lucrurile astea schimbă o persoană, o fac rece, nesigură și cel mai important, o fac vulnerabilă.

Câteodată mă gândesc: dacă străbunicul meu n-ar fi dispărut, oare aș fi auzit mai multe despre el? Aș fi stat cu bunicul pe prispa casei, în timp ce mi-ar fi povestit ce tată grozav a fost? Poate aș fi avut ocazia să-l cunosc?

Oricum ar fi, sunt mândră că a luptat până la capăt pentru România și mai ales pentru familia mea.

Ana Maria Niculae, clasa a XI-a B

Ada Șimion, Clasa a XI - a F

ROMÂNIA DUPĂ 100 DE ANI

Pare greu de crezut, dar, în acest an, țara noastră, sub numele de România Mare, împlinește 100 de ani de existență. 100 de ani în care poporul nostru a traversat vremuri grele, dar și perioade de înflorire. Trăim noi, oare, mai bine decât românii care au trăit în urmă cu un secol? Nu putem spune cu certitudine. Suntem siguri însă că țara noastră poate fi ajutată să înflorească din nou.

Acum 100 de ani, niște oameni au pus interesul național mai presus de propriile interese și orgolii. Datorită lor, a fost posibilă înfăptuirea Unirii. Noi le putem urma exemplul. Prin gesturi mici, putem ajuta la schimbarea țării în mai bine. Chiar dacă acum cei mai mulți dintre noi nu au drept de vot, peste un an, lucrurile se vor schimba. Chiar dacă uneori avem impresia că votul nostru este un gest neînsemnat, că nu poate schimba nimic, s-ar putea să avem câteva mici surprize. Noi chiar putem ajuta la schimbarea oamenilor care ne conduc și ne reprezintă. Putem alege niște conducători competenți, care să reprezinte într-adevăr interesele țării și pe noi. De asemenea, există lucruri pe care le putem face și acum pentru a ne schimba țara, chiar și din punct de vedere estetic. Ne putem implica în activități de voluntariat, prin care putem ajuta la plantarea copacilor sau la adunarea deșeurilor din spațiul public. Pentru că noi suntem schimbarea!

Mai presus de orice, suntem de părere că este important să nu ne abandonăm niciodată țara. Milioane de oameni își abandonează țările natale pentru a fugi de foamete și război. Noi ce scuză avem? Chiar dacă vom studia în străinătate, ne putem întoarce în țară și să aplicăm tot ceea ce am învățat afară. Astfel, vom contribui în mod activ la o dezvoltare rapidă și vom crea viitorul la care visăm.

În încheiere, am vrea să adăugăm faptul că cei 100 de ani nu au fost ușori pentru România. Dar, chiar și așa, țara a rezistat. Așadar, ne găsim astăzi, în 2018, în fața unei frumoase aniversări. De ce să nu facem fiecare dintre noi un mic cadou țării noastre?

Carmen Isaia, Clasa a XI-a C

CE SĂRBĂTORIM LA CENTENARUL MARII UNIRI?

Sărbătorim credința poporului român, cu ajutorul căreia s-a format statul și a ajuns ceea ce este astăzi, efortul depus pentru a-și îndeplini visul. Năzuința spre mai bine, indiferent de greutatea înfăptuirii Unirii; tenacitatea liderilor și talentul lor de a săvârși cele necesare Unirii; eroismul și jertfa celor fără de care visul românilor de veacuri, Marea Unire, nu ar fi fost posibil; nesupunerea în fața imperiilor de la acea vreme; aspirația care i-a îndemnat pe români să rămână împreună după 100 de ani de la Unire; rațiunea de a păstra patriotismul, fiind în căutarea permanentă a celor mai bune împrejurări.

Ce marchează Centenarul Marii Uniri?

O scurtă privire aruncată asupra hărții României anului 2018 și a celei din 1918 ne arată că bucuria Centenarului Marii Uniri nu poate fi deplină.

Din recuperările teritoriale ale anului 1918, doar Transilvania și Bucovina de Sud au rămas României după cel de-al Doilea Război Mondial. Basarabia, Bucovina de Nord și ținutul Herței au fost încorporate în URSS, iar Cadrilaterul a rămas Bulgariei.

Sărbătorirea Centenarului României, pe lângă o sărbătoare plină de bucurie, trebuie să fie și un motiv de reflecție, dar mai ales de conștientizare că e de datoria noastră să refacem ceea ce au pus în operă românii în ziua de grație 1 decembrie, a anului 1918.

Costin Calagiu, clasa a XI-a D

SUNT PARTE A GENERAȚIEI CARE A PRINS CENTENARUL

Prima jumătate a secolului al XX-lea găsește lumea prinsă în vârtoarea a două conflagrații mondiale, de cu o cruzime fără precedent. Primul Război Mondial izbucnește în urma unei dispute exclusiv europene, transformându-se într-un conflict, ce avea să implice și Coloniile, și Statele Unite ale Americii. Acesta a modificat configurația geopolitică a Europei și a schimbat echilibrul puterilor în toată lumea.

Încheierea Primului Război Mondial aduce însă

ROMÂNIA, TE IUBESC!

românilor o mare victorie. Pe 1 decembrie 1918, are loc Marea Unire. Toate provinciile istorice locuite de români s-au unit sub forma unui singur stat: România Mare.

Au trecut aproape 100 de ani de atunci, lucrurile s-au schimbat radical în România de astăzi. Făcând o comparație între România contemporană și statul de acum 100 de ani observăm diferențe semnificative. Dacă ne referim la oamenii de atunci, la mersul lucrurilor, la aspectul orașelor sau chiar la mentalitatea populației, cele două par state cu totul opuse.

Și totuși, un lucru este incontestabil la fel: mândria față de propria țară. Desigur, în zilele noastre nu toate aspectele care ne definesc țara sunt pozitive, însă nu este nevoie să ai o viziune utopică pentru a recunoaște părțile bune ale României, ci doar să privești puțin mai atent.

Personal, sunt mândră de țara din care provin, sunt mândră de majoritatea oamenilor din ea și de faptul că, până și când lucrurile par fără soluție, alegem să fim uniți și să încercăm să aducem o schimbare.

Dar sunt mândră în mod special de generația mea, generație care a prins Centenarul, tineri ce au tot viitorul în față. Tineri care înțeleg semnificația Centenarului, care refuză să fugă și aleg să rămână pentru a onora sângele vărsat acum 100 de ani și sacrificiile strămoșilor noștri.

Anul 2018 a adus numeroase manifestări dedicate Centenarului, iar noi, românii am primit șansa să sărbătorim 100 de ani de la Marea Unire.

Centenarul ne-a făcut să realizăm cât de mult efort a fost pus în România de astăzi și ce sarcină măreață ne așteaptă pe cei mai tineri dintre noi. Fie că e anul Centenarului sau nu, e datoria noastră să ajutăm țara să progreseze, oricât de greu ar părea, fiindcă acum 100 de ani, și Unirea părea greu de realizat.

Renee Tudor, clasa a XI-a F

Ziua de 1 decembrie 2018 este o zi specială, care trezește în noi, românii, o multitudine de sentimente înălțătoare: nostalgie, mândrie și fericire. Pe mine mă cuprind stări contradictorii.

Pe de o parte, sunt mândru de acest popor frumos, familist și tradiționalist, care prețuiește valorile esențiale ale vieții. Sunt mândru de conducătorii noștri din trecut, de domnitorii care ne-au făcut cinste în întreaga Europă și chiar în lume, care au făcut din țara noastră un exemplu de urmat pentru alte țări. Pe de altă parte, simt tristețe, dezamăgire și nostalgie pentru ce a fost România pe vremuri. Mi-e dor de vremurile de glorie ale României, ale acestei țări care, dintr-un model de urmat, a ajuns o țară de neluat în seamă, uitată, o țară care, din cauza conducătorilor preocupați de interesele proprii, a ajuns să verse lacrimi grele. Zâmbetele locuitorilor ei au fost înlocuite de grimase de durere, de neputință, pentru că nu pot restabili imaginea de altădată a României, eforturile românilor de acum 100 de ani părănd zadarnice.

Nu în ultimul rând, sunt mistuit de fiacără pâl-pâindă a speranței. Deși situația politico-economică a României nu este roz la momentul actual, am speranța că România își va recăpăta locul pe care îl merită, locul pe care l-a pierdut din cauza celor care se gândesc doar la ei. Acest lucru va fi posibil doar cu ajutorul acestor oameni frumoși care sunt românii. De ce? Pentru că avem o calitate nemuritoare: suntem uniți.

Dificultățile și problemele din această țară nu ne-au făcut decât să fim mai uniți ca niciodată, adunându-ne în jurul unui țel comun: să-i redăm României locul pe care îl merită, locul pe care l-a câștigat cu multe sacrificii, cu sângele strămoșilor noștri care au luptat pentru un loc mai frumos.

În concluzie, anul Centenarului trezește în mine o paletă de emoții. De la mândrie și nostalgie, la tristețe și dezamăgire. Însă, indiferent de ce o să se întâmple, mereu voi spera că această țară va ajunge unde merită. Iar azi, de ziua ei, cu emoții profunde îi spun: „România, te iubesc!”

Șilviu Nechifor, clasa a XI-a C

Arme chimice folosite ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

La sfârșitul secolului al XIX-lea, industria chimică dominată de Germania, a avut o dezvoltare spectaculoasă prin producerea în masă a numeroase substanțe folosite în industria coloranților și a îngrășămintelor din agricultură. Studiul toxicității acestora a furnizat informații și a dat idei unor minți diabolice care au realizat că gazele și lichidele toxice puteau fi folosite ca arme chimice.

Primii care au folosit aceste arme în Primul Război Mondial au fost francezii, care au utilizat, încă din august 1914, grenade cu gaze lacrimogene împotriva soldaților germani, care conțineau probabil bromacetat de etil, substanță pe care francezii o testaseră înainte de război.

Prima utilizare extensivă, de către armata germană, a acestei substanțe a fost în bătălia de la Bolimov, în ianuarie 1915. Atacul a fost un eșec complet, deoarece vremea de iarnă era prea rece pentru a permite un aerosol eficient, iar agentul a fost fie aruncat înapoi, spre liniile germane, căzând inofensiv la sol, fie insuficient concentrat pentru a provoca daune. Cu toate acestea, din cauza ușurinței sale de fabricare, bromura de xilil a fost folosită pe scară largă în Primul Război Mondial.

Clorul, numit și gazul otrăvitor, este extrem de periculos și de toxic pentru toate organismele vii, dar și una dintre cele mai folosite substanțe. El a fost produs pentru prima oară în 1774 de către Carl Wilhelm Scheele, care i-a remarcat proprietățile fizice și calitățile de albire.

În industria chimică, clorul este, de obicei, produs prin electroliza clorurii de sodiu, dizolvate în apă, această metodă fiind industrializată încă din 1892. La temperatura și presiunea obișnuită, clorul molecular este un gaz galben-verzui care poate fi lichefiat, având un miros puternic, sufocant. Inspirat împreună cu aerul, chiar și în concentrație mică, are un efect iritant asupra aparatului respirator, în special asupra membranei plămânului, care devine permeabilă pentru plasma sanguină. Dacă alveolele plămânului se umplu cu plasmă, acest organ nu-și mai poate îndeplini funcția, producându-se edem pulmonar. Clorul lichid, uscat, se conservă și se transportă în

cilindri sau cisterne de oțel, cu care nu reacționează. Astfel a fost folosit pentru prima dată în a doua bătălie de la Ypres în aprilie 1915. Pe 24 aprilie, la ora 17:00, 6000 de cilindri, conținând 180 tone de clor au fost răspândiți pe o lungime de 6 km, iar norul de clor, purtat de vânt a cauzat moartea a 5000 de soldați și scoaterea din luptă a altor 1500, provocând o imensă panică. Santinelele franceze au observat un nor galben-verzui, ce se îndrepta spre ele. Inițial, aceștia au crezut că este vorba de o perdea de fum, după care trupele germane își puteau ascunde mișcările. Ca atare, tuturor trupelor din zonă le fusese ordonat să se așeze pe linia de tragere din tranșeele lor, chiar în calea norului de clor. Efectul a fost imediat și devastator. Francezii și algerienii au fugit, iar reacția lor a creat o oportunitate pentru germani de a avansa fără nicio problemă.

Primul membru al Antantei care a folosit gazul otrăvitor a fost Marea Britanie în septembrie 1915, când a atacat liniile germane la Loos. Atunci când vântul era favorabil, britanicii eliberau clorul gazos, ce se ducea direct spre frontul german. Această manevră era urmată apoi de un atac al infanteriei. Cu toate acestea, în unele părți ale frontului britanic, direcția vântului s-a schimbat, iar gazul a lovit direct în britanici, cauzând 2000 de victime. Această problemă avea să-i afecteze și pe francezi, dar și pe germanii în 1915.

Dezvoltările în utilizarea gazelor otrăvitoare au dus la folosirea altor gaze foarte periculoase... Fosgenul, denumit și clorură de carbonil, se fabrică industrial din monoxid de carbon și clor, la întuneric pe un catalizator nespecific de cărbune activ, la 125°C.

La temperatura camerei, fosgenul este un gaz toxic. Cu răcire și sub presiune, gazul fosgen poate fi transformat într-un lichid, astfel încât să poată fi transportat și depozitat. Când fosgenul lichid este eliberat, acesta se transformă rapid într-un gaz care rămâne aproape de sol și se răspândește rapid. Gazul fosgen poate apărea incolor sau ca un nor de un alb pal, gălbui. La concentrații scăzute, are un miros plăcut de fân proaspăt cosit sau de porumb verde, dar miro-

sul nu poate fi simțit de către toate persoanele expuse. La concentrații mari, mirosul poate fi puternic și neplăcut. Fosgenul, în sine, este neinflamabil. În urma expunerii la concentrații ridicate de fosgen, o persoană poate dezvolta lichid în plămâni, în termen de 2 până la 6 ore. Expunerea la fosgen poate provoca efecte întârziate, care nu pot fi evidente pentru până la 48 de ore după expunere. Persoanele care au fost expuse la fosgen ar trebui să fie monitorizate timp de 48 ore după aceea. Efectele întârziate, care pot apărea până după 48 de ore includ: dificultăți de respirație, tuse până la un lichid alb-roz (un semn de edem pulmonar), hipertensiune arterială, insuficiență cardiacă. Pe 31 mai 1915, pe frontul rus, la 12 km de Bsură Rumka, s-a folosit un amestec de clor și fosgen care a provocat moartea a 6000 de combatanți și 3000 de răniți. În februarie 1916, la Verdun, s-au folosit obuze cu fosgen, cu efect mortal, iar în martie 1917, fosgenul a fost răspândit din avion.

Gazul de muștar, considerat gazul de luptă cel mai sinistru, este sulfura dietil diclorică, numită și iperită, după numele orasului Ypres din Belgia, unde au avut loc crâncene bătălii. În stare pură, această substanță este un lichid incolor cu punctul de fierbere la 217°C și densitatea mai mare decât a apei, care generează un gaz ce se colorează foarte discret în galben și are un miros pronunțat de usturoi sau hrean. Ca și celelalte substanțe chimice, gazul nu este letal decât în cantități mari. Dar produce arsuri chimice, mai întâi o iritație masivă la nivelul pielii și a căilor respiratorii, urmată de apariția unor bule, a unor vezicule mari pe corp, pline cu un lichid gălbui de inflamație. La nivelul plămânilor, produce distrugerea membranelor mucoase și edem pulmonar și, în funcție de contaminare, poate genera arsuri și infecții cutanate masive, cu desfigurări permanente, orbire și apariția tardivă a cancerului de piele.

Gazul a fost folosit prima oară de germani în vara anului 1917. Victimele au fost foarte afectate în doar câteva ore de la expunere. Mulți dintre supraviețuitori au orbit din cauza gazului. Orașul Ypres avea să fie devastat în cadrul celei de-a treia și ultimei bătălii, desfășurate în această zonă în perioada 31 iulie - 6 noiembrie 1917, care a rămas în istorie drept Bătălia de la Passchendaele, trupele britanice străpungând flancul stâng al liniilor germane. Deși rata deceselor a fost una mică, de doar 2-3%, imaginile cu soldații mutilați de gazul muștar au făcut înconjurul globului, efectul psihologic fiind devastator.

În iulie 1916, în timpul ofensivei de pe Somme, s-au folosit obuze cu acid cianhidric, (sau cianura de hidrogen). Este un lichid incolor, gălbui, inflamabil, cu o solubilitate bună în apă, cu un miros neplăcut de migdale amare, extrem de toxic. Mirosul asemănător cu cel de migdale se explică prin faptul că semințele de migdale conțin o glicozidă cianogenă, care sub acțiunea enzimei hidroxilnitrilază se descompune în glucoză și acid cianhidric. Acidul cianhidric și sărurile lui sunt socotite printre otrăvurile cele mai puternice, doza letală fiind de 1 mg pe kg corp.

În septembrie 1917, a fost utilizat pentru prima dată gazul „Clark”, pe bază de arsenuri, care a provocat vomă și greață, făcând soldații incapabili de luptă.

Lista gazelor de luptă folosite în Primul Război Mondial rămâne și astăzi șocantă: de ambele părți beligerante s-au folosit nu mai puțin de 20 de substanțe chimice distincte, unele de o toxicitate enormă, precum acidul cianhidric, hidrogenul sulfurat sau hidrura de staniu, adesea combinate între ele.

Statisticile spun că din circa 16 milioane de morți ai Primului Război Mondial, doar un număr de peste 90.000 au murit din pricina armelor chimice (au fost în total afectate peste un milion de persoane). Artileria rămâne ucigașul principal al războiului, cu un procent de 60% din fatalități. Însă folosirea acestor arme și ororile pe care le-au creat au oripilat întreaga lume. Impactul psihologic și social al acestor arme a fost unul major, sute de mii de oameni rămânând pentru totdeauna cu afecțiuni respiratorii sau urme de arsuri.

IBLIOGRAFIE:

1. NENITESCU Costin, Chimie Generală, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979;
2. HOGG Ian, Dicționarul Marilor Bătălii, Editura Artemis, București, 1995;
3. Istoria Ilustrată a Primului Război Mondial, Editura Enciclopedia RAO, București, 2005;
4. <https://destepti.ro/gazul-otrăvitor-și-impactul-său-în-primul-război-mondial>
5. http://www.ancex.ro/upload/ISTORIA_ARMELOR_CHIMICE
6. <http://www.rador.ro/2015/04/22/documentar-remember-ypres-100-de-ani-de-la-primul-atac-cu-gaze-chimice-letale>

**Prof. IULIANA SHAJAANI,
IULIANA DUMITRESCU**

Idealul Unirii ÎN LITERATURĂ

Pentru istoria noastră națională, Marea Unire de la Alba Iulia, din 1918, reprezintă evenimentul cel mai important și semnifică împlinirea idealului românesc de a trăi liber într-un stat național unitar. Pentru români, această dorință are însă rădăcini mult mai profunde în timp. Pașoptiștii continuă procesul de „închegare a limbii și înfiripării neamului românesc într-o singură unitate etnică”, început de cronicari și de corifeii Școlii Ardelene.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, un rol foarte important în realizarea Unirii l-au avut scriitorii și activitatea culturală a acestora. Observând că revistele conduse de întemeietorii presei românești („Curierul românesc”, condus de Ion Heliade Rădulescu, „Albina românească”, condusă de Gheorghe Asachi, și „Gazeta de Transilvania”, condusă de George Barițiu) sunt preponderent politice și au o culoare locală, Mihail Kogălniceanu consideră că e necesară „o foaie numai literară, cu producții din orice parte a Daciei, numai să fie bune”. Astfel, în 1840, e înființată la Iași revista „Da-

cia literară”, sub conducerea lui Kogălniceanu, prima noastră revistă literară. Încercând o definire a revistei, istoricul afirmă că „foaia va fi un repertoriu general al literaturii românești” în care se vor regăsi operele scriitorilor români din toate provinciile țării. Scopul urmărit era, de fapt, realizarea unității spirituale a românilor, ca premisă pentru unirea politică ce urma a se înlăptui.

Pentru a pregăti opinia publică românească și străină, Mihail Kogălniceanu editează la Iași „Steaua Dunării” (1856-1860), un ziar unionist în care istoricul insistă asupra necesității creării unui stat unitar: „Unirea Moldovei și a Valahiei singură va depărta conflictele viitoare pe țărmurile Dunării și ale Mării Negre, singură va consolida pacea în Orient.” În articolul-program al acestui ziar, Mihail Kogălniceanu fixează scopul publicației: „Unirea țărilor române este dar dorința vie și logică a mării majorități a românilor” și consideră că „Unirea țărilor române este singurul mod de a consolida naționalitatea românilor”. Ideea de unire spirituală, de realizare a unității limbii și a literaturii și de promovare a unei literaturi originale a fost susținută și de societățile literar-culturale: „Societatea literară” (1827, București), întemeiată de Dinicu Golescu și Ion Heliade Rădulescu, și

„Societatea filarmonică” (1833, București), întemeiată de Ion Heliade Rădulescu și Ion Cîmpineanu. Pentru a arăta că unirea Țărilor Române este „cheia de boltă” și „cununa tuturor reformelor”, Mihail Kogălniceanu scrie broșura „Dorințele Partidei Naționale din Moldova”. În această broșură și în „Proclamația de la Islaz”, sunt înregistrate revendicările sintetizate din punct de vedere politic, social și cultural.

Vasile Alecsandri publică în „Foaie pentru minte, inimă și literatură” poeziile „Hora Ardealului” și „Deșteptarea României”, finalul celei din urmă exprimând direct idealul Unirii: „Sculați, frați de-același nume, iată timpul de frățiel/ Peste Molna, peste Milcov, peste Prut, peste Carpați/ Aruncați brațele voastre c-o puternică mândrie/ Și de-acum pe veșnicie/ Cu toți mâinile vă dați/ Hai, copii, de-același sânge/ Hai cu toți într-o unire,/ Libertate-acum sau moarte să cătăm, să dobândim./ Pas românii lumea ne vede.../ Pentru-a patriei iubire, / Pentru-a mamei dezrobire/ Viața noastră să jertfim.”

Tot în „Foaie pentru minte, inimă și literatură” din 1 iunie 1848, apare „Un răsunset” („Deșteaptă-te, române!”) de Andrei Mureșanu, numită, de asemenea, o „Marseillaise” a românilor. Cezar Bolliac, aflat în capitala Franței, scrie și el poezii prin care îndeamnă la unire. În poezia „Țara Românească către Moldova”, eul liric se adresează Moldovei să vină la sora ei, făgăduindu-i că-i oferă totul: „Ți-oi da bunurile mele; orice am eu tot ți-oi da”.

În mai 1856, cu ocazia înființării Societății „Unirea” din Iași, participanții au depus jurământul în versuri compuse de Vasile Alecsandri: „Sub acest măreț castan,/ Noi jurăm toți în frăție,/ Ca de azi să nu mai fie/ Nici valah, nici moldovan./ Ci să fim numai Români,/ Într-un gând, într-o unire,/ Ca să ne dăm mâini cu mâini/ Pentru-a țării feri-

cire”.

În „Steaua Dunării”, din 9 iunie 1856, Vasile Alecsandri publică celebra „Hora Unirii”, scrisă când s-a constituit Comitetul Unirii, din care făcea parte poetul. Ea are la bază „Hora Ardealului”, scrisă în 1848. Pusă pe muzică de A. Flechtenmacher, mult îndrăgită de români, a devenit un adevărat imn național, cântată și jucată la fiecare aniversare: „Hai să dăm mână cu mână / Cei cu inima română,/ Să-nvârtim hora frăției / Pe pământul României”. Sub influența poeziei „Hora Unirii”, Cezar Bolliac publică poezia „Răsunset la Hora Unirii”, scrisă în ritmul versului popular: „Vinsă strângem mână-n mână,/ Toți c-o inimă română,/ Și să-ntindem danț premare/ L-a uniri-ne serbare!/ Piară cei ce ne-nvenină/ Trântori, viespe din stupină!/ Între noi să nu mai fie/ Decât frați și veselie”. Același autor scrie poezia „La România” care se termină astfel: „Fie una România și tot fiul ei român.”

În concluzie, în perioada pașoptistă, s-au petrecut evenimente decisive, care au contribuit la realizarea unității naționale a românilor. Ca oameni politici, pașoptiștii au fost mai întâi luptători pentru emanciparea socială și națională, apoi scriitori. Au fost uniți prin concepții, animați de idealul de deșteptare națională, aparținând unui romantism liberal.

Matei Ana-Maria
clasa a XII-a G

Fransa ȘI MAREA UNIRE

Ca profesor de limba franceză și ca un mare iubitor de ceea ce înseamnă civilizație franceză, am considerat mereu că felul în care Franța s-a poziționat de-a lungul istoriei, din punct de vedere diplomatic și politic față de România reprezintă un bun argument pentru a atrage simpatia asupra limbii și a culturii franceze. Deși în zilele noastre acestea și-au mai diminuat impactul asupra societății românești, anul în care sărbătorim Centenarul Marii Uniri este un bun prilej să ne amintim de acest mare prieten al României, care a fost și încă este Franța.

Începând cu Revoluția de la 1848, care a permis propagarea în toată Europa a ideilor iluministe, înnoirea societății românești s-a făcut sub influența Occidentului și, în special, a Franței. Este binecunoscut meritul lui Napoleon al III-lea, care visa o Europă formată din state independente, constituite pe baza ideilor Revoluției Franceze. Patrioții români, aflați în exil la Paris după 1848, au reușit astfel să impună Unirea Principatelor Române drept una dintre liniile directoare ale politicii externe a Franței în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În anul 1856, istoricul Edgar Quinet publica în „Revue de Deux Mondes” studiul Les Roumains, în care, pentru prima dată, înainta ideea desăvârșirii Unirii Principatelor prin alăturarea Transilvaniei, solidar cu cauza celor pe care îi considera „frați uitați întru latinătate”. Iar dacă Mica Unire s-a realizat și a fost recunoscută apoi cu ajutorul consistent al Franței, peste ani, tot Franța avea să sprijine și realizarea Marii Uniri.

În anul 1916, România intră în Război de partea Antantei (formată din Franța, Anglia și Imperiul Rus), iar în campania din toamna aceluiași an suferă mai multe înfrângeri, care duc la pierderea a două treimi din teritoriul național, inclusiv a capitalei. Din iarna lui 1916 și până în primăvara lui 1917, armata română va fi reorganizată și instruită cu sprijinul Misiunii Militare Franceze, condusă de generalul Henri Mathias Berthelot. Generalul Berthelot a fost consilier militar al regelui Ferdinand și a susținut cu toată priceperea planurile de reorganizare militară a României. Șeful Marelei Cartier General Rus, V. I. Gurko,

îi scria acestuia în ianuarie 1917: „Sunteți mai român decât românii”, cu trimitere la atașamentul total al generalului la cauza modernizării armatei române. Iar un colaborator apropiat al acestuia, Generalul Armatei I Române, Eremia Grigorescu, spunea, referindu-se la militarii francezi veniți în misiune: „Am găsit la dâșii un nețărmurit devotament, o grijă unică să asigure succesul și disprețul complet al primejdiei”. Aprecierea este reciprocă, de altfel, aceleași cuvinte de laudă regăsindu-se și în aprecierile militarilor francezi referitoare la români: „Românului nu îi este frică de gloanțe. Atacă plin de vitejie, în pofida mitralierelor și salvei de focuri a inamicului. Cât despre ofițeri, cu câteva excepții au dat dovadă de curaj și devotament”. În același an, 1917, la 21 mai, Parlamentul votează acordarea cetățeniei de onoare a României Generalului Berthelot, ca o recunoaștere oficială a meritelor sale.

Reorganizată și cu moralul îmbunătățit considerabil, armata română obține victorii importante în a doua campanie din 1917, ceea ce îi permite ca la sfârșitul războiului să ia loc la masa învingătorilor, din nou, cu un oarecare ajutor din partea generalului Berthelot. Deși expulzat din România după semnarea Păcii de la București, reușește să-l informeze pe Ferdinand despre iminența armistițiului de la 11 noiembrie și să îi ofere șansa să reintre în război cu puțin timp înainte de încheierea acestuia și să semneze din postura de țară beligerantă Tratatul de la Versailles, ce avea ulterior să recunoască toate proclamațiile de unire ale Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România.

Bibliografie:

- <https://www.historia.ro/sectiune/portret/articol/henri-mathias-berthelot-si-romanii-activitatea-generalului-si-a-misiunii-militare-franceze-in-romania-1916-1917>
- <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/generalul-berthelot-un-francez-cu-suflet-de-roman>
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Primul_R%C4%83zboi_Mondial

Prof. IRINA LEMNEAN

Dan Barbilian

MATEMATICIANUL POET

În cultura românească, Dan Barbilian și-a făcut apariția întâi ca poet și apoi ca matematician. Poeziile dionisiace, stilul parnasian și chiar ermetismul său de mai târziu l-au impus în poezia românească între anii 1919 și 1930. După 1930, s-a petrecut în sufletul lui Dan Barbilian un reviriment, deoarece, după acest an, s-a consacrat exclusiv matematicii, ajungând unul dintre promotorii axiomaticii la noi în țară și impunându-se prin creațiile sale de geometrie și algebră. Academicianul Gh. Mihoc, care l-a cunoscut în acei ani, afirma că nu a mai găsit pe nimeni cu care să-l poată asemăna în ceea ce privește inteligența și modul de viață: „Pentru că numai calitățile intelectuale nu ajung, Barbilian era și un mare muncitor. S-a creat legenda că lucra matematică la cafenea. Este adevărat, dar ar trebui să se spună că lucra matematică și la cafenea.

El lucra matematică în toate părțile. Era obsedat de matematică.”

Articolul de față nu se vrea a fi o trecere în revistă a activității științifice sau poetice a lui Dan Barbilian. Ceea ce urmărește este aducerea în lumină a câtorva frânturi din viața unei mari personalități în contextul istoric al începutului de secol XX. Cine sunt oamenii care i-au influențat viața, cum era România în preajma Marii Uniri, cum era învățământul românesc și profesorii de altădată?

Dan Barbilian s-a născut la 19 martie 1895, în Câmpulung-Muscel. Pentru că tatăl său, în exercitarea profesiei de judecător de pace a peregrinat prin țară, Dan Barbilian și-a petrecut copilăria la Topoloveni, Bălcești și Stâlpeni, aici urmând și clasele primare (1902-1906), familia

mutându-se succesiv, urmând „soarta de judecător nomad, fără cuscrii ilustre” a tatălui.

Urmează prima clasă gimnazială la Pitești, terminând cursul inferior la gimnaziul „Dinicu Golescu” din Câmpulung Muscel (1906-1910). „Înclinarea pentru studiile matematice s-a manifestat de timpuriu, pe la sfârșitul clasei a doua gimnaziale, dar la început, firește, mai mult sub forma unui neastâmpăr de a cunoaște, unor citiri necoordonate, care o puteau foarte bine compromite.” Între 1910-1914, urmează liceul la București (clasele V-VI la Liceul „Ch Lazăr”, VII-VIII la Liceul „Mihai Viteazul”), unde îl are ca profesor de matematică pe Ion Banciu - omul providențial al carierei matematice a lui Barbilian.

Voi face o scurtă paranteză pentru a creiona imaginea acestui excepțional profesor de matematică, un profesor care a schimbat multe destine. Ion Banciu a avut șansa ca în timpul profesoratului său să aibă doi elevi, destinați printr-o curioasă coincidență, să devină celebri și în știință și în literatură: Dan Barbilian și Mircea Eliade. Pentru amândoi n-a fost un profesor oarecare. Este interesant modul cum este descris de fiecare din ei. Să începem cu Dan Barbilian: „...pentru mine, care am îmbrățișat matematicile, înțelegeți că Banciu a fost ceva mai mult ca pentru voi. A fost maestrul, omul care m-a format, de la care am învățat esențialul. Ceilalți profesori de matematică, inclusiv cei de la Universitate, nu m-au învățat, m-au informat. Banciu însă mi-a trecut simțul lui de rigoare, mi-a sădit efectul matematic, emoția în fața unei teoreme și patima cercetării, fără de care nu poți fi matematician. Dar Banciu a putut fi și mai mult pentru mine. În plină criză a pubertății, când eram la doi pași de a mă pierde, el a înțeles să-mi dea credit, pe temeiul interesului ce arătam pentru matematici, să mă dispute lui Bran, Englezului, popei de religie, lui Brăilițeanu și lui Barbarosa, și să mă treacă chiar fără corijență pe malul clasei a VII-a. Fără de asta, stricăciunea mea s-ar fi consumat până la sfârșit. Aș fi căpătat un sentiment de delăsare, o conștiință de repent, din care nu m-aș fi ridicat. Banciu a fost omul providențial al adolescenței mele”. (În memoria Prof. Banciu, Gazeta Matematică, 1940).

Răsfoind memoriile celui alt fost elev, Mircea Eliade, găsim: „... se întâmplă însă că nu prea mă aveam prea bine cu profesorul de matematici, Banciu. Toți - profesorii, elevii și părinții elevilor - îl

considerau pe Banciu un profesor model. Se spune: este imposibil să nu înțelegi când îți explică Banciu. Asta o știam și eu. De câte ori îl ascultasem, nu numai că înțelegeam, dar simțeam cum mă fascinează matematicile. După obiceiul meu, însă, când mă interesa ceva - o carte începută acasă și neterminată, un articol pe care mă pregăteam să-l scriu, un subiect de nuvelă - nu puteam asculta explicațiile profesorului. Încercam mai întâi să văd dacă nu pot lipsi de la lecție fără să se observe. Dacă vedeam că e prea imprudent, rămâneam la lecție, dar nu puteam asculta. De cele mai multe ori, izbuteam să-mi continui lectura fără ca să remarce profesorul”.

Este evident că un asemenea sistem nu putea să meargă cu un profesor de talia lui Banciu. Prima pededeapsă, mai blândă, când elevul este prins citind în timpul orei un roman franțuzesc, este confiscarea cărții și nota trei. A doua, când elevul a fost prins din nou în aceeași culpă, a fost mai drastică: nota trei, eliminarea, plus o pedeapsă corporală, pe care profesorul a avut grijă s-o aplice în cancelarie, nu în fața elevilor. După cum se vede, Banciu nu renunța la niciuna dintre metodele pedagogice „moderne” din timpul său. „În aceeași oră Banciu dădea unui elev două și chiar trei note foarte... incongruente: 1 pentru lipsa caietului de teme, 4 pentru o bătăială mediocră a lecției predate anterior, 10 pentru o soluție rapidă și elegantă a unei probleme noi. Succesivele corecții și reabilitări păreau a ține interesul treaz și atenția vie tuturor elevilor... cu excepția celor care urmau să treacă la modern”.

Declanșarea conflictului era inevitabilă. Spune Eliade în continuare: „asta se petrecea în primăvara lui 1922. Împlinisem 15 ani și știam acum ce înseamnă umiliția și ura. Palmele acelea au creat o prăpastie între noi. Zadarnic s-a arătat Banciu afabil și prietenos când am revenit, după o săptămână, la școală. Mă ferecasem pe dinlăuntru, eram ca o stană de piatră. Dar, în săptămâna aceea, parcursesem tot manualul de algebră și rezolvasem un număr de probleme. Când m-a scos o dată la tablă, Banciu a fost surprins, încât era gata să mă felicite. Probabil că și-a spus că lecția pe care mi-o dăduse îmi prinsese bine. Dar se înșela. De fapt, o rupsesem definitiv cu matematicile. Învățam de frică și mai ales în preajma examenelor. Dar niciodată n-am ajuns un bun matematician. Iar pentru că Banciu mă amenința mereu

că mă va lăsa corijent și, dacă nu voi învăța pentru examenul de corijență, mă va lăsa repetent, oricât de strălucit aș fi la alte materii (aluzie la fizico-chimice și la științele naturale), matematicile au ajuns curând o adevărată teroare. Am izbutit totuși să trec fără corijență și în acea clasă și în clasa următoare, a VI-a. Dar odată ajuns în clasa a VII-a, după toate descoperirile acelor ultimi doi ani, după ce am știut că nu voi urma Chimia la Universitate – m-am hotărât să trec la modern. În mijlocul anului, după o scurtă pregătire, am dat examen cu Locusteanu și am fost transferat la cursul modern. La despărțire, Banciu mi-a spus: după doi ani și jumătate de real, trebuie să fii, printre latinistii d-tale, cel mai bun matematician. Nu uita că matematicile se învață și la modern, deși numai o oră pe săptămână. Dacă nu vei fi la înălțime, te las corijent! S-a ținut și de data aceasta de cuvânt”.

Într-adevăr, în clasa a VIII-a, Mircea Eliade este lăsat corijent la matematică. În timpul verii, se ocupă intens de pregătirea examenului: „După obiceiul meu, lucrăm 6-7 ceasuri fără întrerupere, citeam apoi o carte de filozofie sau istoria religiilor și mă reîntorceam la manualul de matematică pentru încă 4-5 ceasuri. Am dat examenul de corijență la începutul lui septembrie și l-am trecut strălucit. După ce m-a felicitat, Banciu a adăugat: „am știut eu ce fac când te-am lăsat corijent. Am izbutit să te conving că poți înțelege matematica.” (Mircea Eliade, „Amintiri”).

Din relatările acestor străluciți elevi ai săi, reiese portretul acestui dascăl, „dacă nu întotdeauna și de toți iubit, temut însă și de admirat.” (Dan Barbilian)

Sub îndrumarea acestui mare profesor, își începe Dan Barbilian activitatea de corespondent al „Gazetei Matematice”. În 1912, elev în clasa a VI-a, câștigă concursul Gazetei Matematice, înaintea celor de a VII-a și a VIII-a. Raportul laudativ al profesorului Gh. Țițeica, care menționează că Barbilian a întrebuițat „o metodă ingenioasă, admirabilă” (pe care Țițeica însuși nu o întrevăzuse), îl stimulează.

În 1914, Barbilian își dă examenul de Bacalaureat cu Gh. Țițeica, în calitate de președinte al comisiei. Acesta îl remarcă din nou, văzând în el o speranță de viitor matematician, așa că, în toamnă, îl găsim înscris ca student la Facultatea de Științe din București, secția matematici, avându-i

profesori pe Țițeica, Pompeiu, Lalescu și alții. Aici însă... „Trecerea de la liceu la facultate determină o oarecare îndepărtare a mea de matematică. În orice caz, matematicile îmi devin din ce în ce mai mult o hrană neîndestulătoare și interesul pentru literatură se deșteaptă”.

Odată cu izbucnirea războiului din 1916, trebuie să-și întrerupă studiile, plecând în Moldova cu toți tinerii de o vârstă cu el. Intră în școala de Geniu și își face apoi stagiul de plutonier la un regiment cantonat pe Prut, în iulie 1918, fiind desconcentrat și revenind în București.

Începând cu 1919 și până în 1929, când își ia doctoratul în matematică, se ocupă aproape exclusiv de poezie. Sub pseudonimul literar Ion Barbu, va publica principala sa operă poetică.

Din 1929, rămâne asistent la catedra de geometrie analitică până în anul 1932, când devine conferențiar și apoi profesor (1938). De acum, aportul lui Barbilian este exclusiv științific, activând în domeniul geometriei, în special al geometriei algebrice sau al algebrei moderne.

Opera lui Dan Barbilian, de geometru de frunte și mare teoretician algebrist, va înfrunta timpurile. Creatorul spațiilor Barbilian este, în plus, și primul matematician român de seamă al axiomatizării științelor deductive, în special al axiomatizării geometriei algebrice.

Bibliografie

1. ANDONIE George St., Istoria matematicii în România, București, 1962.
2. BARBILIAN Dan, Gheorghe Țițeica, București, 1933.
3. BARBILIAN Dan, Notă asupra lucrărilor științifice, București, 1940.
4. BARBILIAN Dan – Ion Barbu, Pagini inedite, București, 1981.
5. CĂLINESCU George, Istoria literaturii române de la origini până în prezent, București, 1982.
6. ELIADE Mircea, Amintiri, Madrid, 1966.
7. PILLAT Ion, Ion Barbu, București, 1968.

Prof. MĂDĂLINA CONSTANTINESCU

Repere mateiste

ÎN MATEMATICA ROMÂNEASCĂ A ULTIMILOR 100 DE ANI

Începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, școala de matematică românească cunoaște o dezvoltare remarcabilă. Studiului matematicii i se acordă importanța și locul cuvenit atât în gimnazii, cât și în mediul universitar. Se ridică, rând pe rând, generații de elevi și profesori înzestrați și pasionați de matematică, care vor conecta învățământul matematic românesc la cel european și, ulterior, la cel internațional. Matematicienii români studiază cele mai noi și importante descoperiri din domeniu, se formează profesori competenți, care predau elevilor și studenților cunoștințele necesare, ajungându-se cu timpul la performanțe românești importante în acest domeniu științific, cum ar fi contribuțiile remarcabile ale matematicienilor români în diferite ramuri ale matematicii sau rezultatele deosebite ale echipelor de elevi la olimpiadele de matematică.

În toată această perioadă și, mai ales, în ultimii o sută de ani, elevi și profesori ai Colegiului Național „Matei Basarab” s-au remarcat în rândul celor mai importante nume din matematica românească. În această școală, au predat profesori talentați și dăruțiți, care au avut cariere didactice strălucite și care au format elevi ce s-au remarcat prin performanțe notabile în domeniul matematicii.

Vom aminti câțiva dintre numeroșii profesorii devotați ai acestei școli care s-au remarcat prin cariere deosebite.

Gheorghe Nichifor (1886-1946) a fost un matematician român care încă de pe băncile liceului și-a început activitatea de corespondent al „Gazetei Matematice”, a continuat-o ca student, iar după luarea licenței a fost legat de această revistă până la moartea sa.

În anul 1913, Gheorghe Nichifor a fost numit profesor definitiv la Liceul „Matei Basarab”

(1913-1925), fiind numit director al acestuia în anul 1916, iar simultan a fost asistent onorific, apoi asistent provizoriu, din 1914, la catedra de geometrie descriptivă al cărui șef era Emil Pangrati, la Universitatea din București. A predat la mai multe instituții de învățământ superior din țară. A fost autorul unor manuale de geometrie descriptivă, precum și al unor lucrări de matematică elementară și de popularizare a științei, prin care a contribuit la ridicarea nivelului învățământului matematic din România.

Simion Sanielevici (1870-1963) a fost un matematician român, care între 1911 și 1913, a fost profesor la Liceul „Matei Basarab”. Ca profesor de liceu și apoi ca profesor universitar, s-a impus ca un om echilibrat și serios, înzestrat cu talent de expunere, cu spirit analizator, care i-au permis să fie mereu un profesor al noutăților. Opera sa didactică și matematică privește domeniul ecuațiilor diferențiale, al celor integrale și integro-diferențiale, domeniul geometriei, teoriei numerelor, al algebrei și al mecanicii relaționale.

Ioan I. Tutuc (1876-1943) a absolvit Liceul „Matei Basarab” din București în anul 1894, apoi a fost pedagog, iar din 1896 profesor suplinitor la același liceu, unde funcționează până în 1908. A urmat o carieră universitară la Academia de Înalte Studii Comerciale din București. A dovedit deosebite calități pedagogice și o putere de muncă uriașă. Este autor a numeroase manuale și culegeri.

Ernest Abason (1897-1942) a fost elev al Liceului „Matei Basarab” din București. În 1921 este licențiat în matematică, iar un an mai târziu în domeniul ingineriei construcțiilor. În 1926, obține doctoratul în matematică cu un subiect din domeniul ecuațiilor integrale, în perioada 1923-

1931, este asistent universitar și conferențiar la Școala Politehnică din București, iar între 1928 și 1940, subdirector al acestei școli. În 1922, devine membru al Societății „Gazeta Matematică”. Preocupările sale au vizat în special: ecuațiile integrale, seriile periodice, analiza armonică a funcțiilor periodice, precum și aplicațiile analizei matematice în electricitate și electromecanică.

Dumitru M. Bătinețu - Giurgiu s-a născut la 27 ianuarie 1936, în comuna Pietroșani, județul Vlașca (acum Teleorman). A fost asistent universitar la Catedra de Matematică a Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi” din Iași (1965-1968), cercetător științific la Institutul de Cercetări Forestiere din București (1968-1970), asistent universitar la Catedra de Matematică-Fizică a Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” din București (1970-1972), apoi profesor de matematică la Colegiul Național „Matei Basarab” în intervalele 1976-1985 și 1989-2003 și la Colegiul Național „Ion Creangă” din București în perioada 1985-1989. De asemenea, a fost redactor principal la „Gazeta Matematică” și la revista „Arhimede” din București. A publicat în reviste din țară și din străinătate un număr de peste 500 de articole și note matematice, a contribuit la reviste de matematică sau la diverse concursuri, olimpiade matematice și la barajele pentru alcătuirea echipelor olimpice internaționale ale României, cu peste 2500 de probleme.

Are numeroase culegeri de probleme și rezultate deosebite ale elevilor săi.

Alături de profesorii remarcabili, și absolvenții prestigioși fac cinste școlii pe care au urmat-o. Realizările lor servesc drept exemplu generațiilor viitoare, trezind în mintea și sufletul tinerilor dorința și ambiția de a fi și ei, la rândul lor, preilej de mândrie pentru școala în care învață.

Ioan C. Zotto a urmat liceul la „Mihai Viteazul” (pe atunci gimnaziu) și la „Matei Basarab” din București. A studiat la Facultatea de Științe, secția de matematici din București și la Școala de poduri și șosele, devenind inginer în 1894. Ca inginer, a lucrat la linia ferată Fetești-Cernavodă, apoi la serviciul hidraulic la Constanța. Împreună cu alți nouă ingineri au fondat „Gazeta Matematică”. Din nefericire, fiind bolnav de tuberculoză, a decedat la 8 iulie 1902, în plină tinerețe.

Radu Bădescu (născut în 1904) a fost un matematician român, specialist în analiză matematică și, mai ales, în aplicațiile acesteia în domeniul tehnologiei. A efectuat studiile secundare la Liceul „Matei Basarab” din București, pe care l-a absolvit în 1922. Studiază ingineria în Germania și la Universitatea din Cluj. După ce, în 1926, obține licența, este numit asistent la Laboratorul de Mecanică și Geometrie din cadrul aceleiași universități. În 1927, este numit profesor de matematică la Școala Normală din Pitești. Își continuă studiile la Geneva și apoi la Paris, ca în 1929 să își ia doctoratul la Geneva, unde un an mai târziu, obține și titlul de docent și predă un curs de lecții introductive de analiză funcțională. Din 1935 a predat la universități din țara noastră. A studiat ecuațiile integrale, ecuațiile funcționale, funcțiile de o variabilă reală, ecuațiile cu derivate parțiale și probleme de mecanică.

Alexandru Froda (1894-1973) a fost un matematician român care a demonstrat o teoremă ce îi poartă numele, cu contribuții importante în analiza matematică, algebră, teoria numerelor, mecanică rațională. A parcurs studiile elementare, secundare și superioare la București, fiind

absolvent al Liceului „Matei Basarab”.

A absolvit Școala de Poduri și Șosele, iar în 1927, a obținut licența în matematică. A lucrat ca profesor de mecanică rațională la Școala Specială de Ofițeri de Aviație din București și ca inginer șef, în Corpul Tehnic. A obținut doctoratul în matematică la Sorbona. A fost numit, în 1947, conferențiar al Universității din București. În cadrul Facultății de Matematică, a predat: matematici generale, algebră superioară, mecanică rațională, cursuri speciale de teoria mulțimilor și teoria funcțiilor. În 1954, a obținut titlul de doctor docent. A fost colaborator științific al Institutului de Matematică al Academiei, din 1956, șef de sector al acestui Institut, iar din 1956, a deținut și funcția de președinte al Societății Române de Matematică.

Șerban Gheorghiu (1896-1957) a fost un matematician român, specialist în analiză matematică, statistică matematică și geometrie sintetică. A obținut rezultate interesante cu privire la inegalitățile Cauchy-Schwartz și Hölder și în cadrul teoriei probabilităților.

În perioada în care a fost elev al Liceului „Matei Basarab” din București a participat la numeroase concursuri ale „Gazetei Matematice” clasându-se printre premianți, fapt ce a atras atenția lui Gheorghe Țițeica asupra sa. Din ianu-

ARISTIDE HALANAY

arie 1919 și până în vara aceluși an, l-a suplinisit pe Gheorghe Nichifor la catedra de matematică a Liceului „Matei Basarab”. În ultimii 25 de ani ai vieții, s-a ocupat de apariția cu regularitate a „Gazetei Matematice”.

Aristide Halanay (1924-1997) și-a făcut studiile în București, fiind absolvent al Liceului „Matei Basarab” în anul 1942. Din 1949 și până în 1952, a fost la Moscova, la Universitatea Lomonosov, făcându-și disertația cu un subiect din domeniul ecuațiilor diferențiale. Activitatea remarcabilă de profesor al Universității București a fost tot în domeniul ecuațiilor diferențiale.

Mihail Chermănescu (1899-1962) a fost un matematician român cu contribuții în analiza matematică, teoria numerelor, algebră, mecanică generală și balistică. Pasiunea lui Chermănescu pentru matematică s-a manifestat încă din primii ani de școală. Primele trei clase de liceu le-a făcut la Liceul „Matei Basarab” din București. În clasa a V-a a, descoperit „Gazeta matematică” și pasiunea pentru această știință, ajungând să cunoască materia liceului cu mult înaintea celorlalți. În 1919, se înscrie la Facultatea de Științe din București, secția matematică și aici obține licența în octombrie 1921. A fost ales profesor la liceele din București: „Cantemir Vodă”, „Gheorghe Șincai”, „Spiru Haret”, „Gheorghe Lazăr”.

Alexandru V. Nicolescu, fratele academicianului Miron Nicolescu, a studiat la Liceul „Matei Basarab” din București, apoi, după obținerea licenței în matematici, a funcționat ca profesor în învățământul secundar și apoi, în cel universitar. A avut preocupări de geometru, studiind în geometria diferențială curbe, suprafețe și invarianți.

Miron Nicolescu (1903-1975) a fost un ilustru matematician român, membru titular al Academiei Române. Născut la Giurgiu, a urmat cursurile Liceului „Matei Basarab” din București. După absolvirea Facultății de Matematică a Universității București în 1924, a plecat la Paris, unde s-a înscris la École Normale Supérieure și la Sorbona. În 1928, și-a luat doctoratul și a predat la Uni-

versitatea din Cernăuți până în 1940, când a fost numit profesor la Universitatea din București. În 1936, a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar în 1953, membru titular. În 1963, a devenit director al Institutului de Matematică al Academiei Române. Din 1966 până la deces, a fost președinte al Academiei Române.

Iată, în continuare, cum povestește profesorul Miron Nicolescu despre prima sa întâlnire cu „Gazeta Matematică”, atunci când era elev, întâlnire mijlocită de profesorul său de matematică, cel care l-a îndemnat să se aboneze la această revistă. În 1966, Miron Nicolescu scrie: „Primul contact cu această revistă (Gazeta Matematică) nu a fost ușor, mi se părea că nu voi înțelege niciodată nimic. Cheața s-a spart când am văzut că pot rezolva și eu o problemă din cele propuse de alții. A urmat apoi un moment, pe care nu-l voi uita niciodată: momentul în care mi-am văzut o notă matematică tipărită în revistă. A urmat apoi un articol, apoi alte articole. Drumul fusese trasat. De la început am știut că nu voi putea urca mai sus în cercetarea adevărilor matematice decât muncind neconținut” [1].

Munca de rezolvator la Gazeta Matematică îi va fi răsplătită în 1921, când este premiat la Concursul acestei reviste, de o comisie de concurs formată din nume ilustre.

După patruzeci de ani de la absolvirea Li-

ceului „Matei Basarab”, Miron Nicolescu își aminteste ce a simțit la revederea școlii:

„ - Aici se află vestibulul care duce în sala de festivități a școlii. Mai departe, în dreapta, se află sala de educație fizică. Dar este ocupată acum... Doriți să o vedeți?

- Da, da, desigur! Totul mă interesează...

Mă țineam după director cu sfială, ce creștea pe măsură ce amintirile, vechi de peste patruzeci de ani, renășteau din toate părțile, din culoarele pe care le străbăteam, din curtea interioară pe care o zăream printre ferestre...

În curtea interioară și în localul școlii, pe care o vizitam azi, am intrat pentru prima oară în toamna anului 1914. Niciun fost elev nu poate uita primul clopoțel de intrare, prima năvală pe ușă, prin coridoare, spre clasă, prima bancă în care s-a așezat, primele lecții, primele note...

Trecerea de la regimul din clasele primare, cu un singur profesor pe an, dacă nu pe întregul ciclu, la regimul cu zece profesori, de temperamente și vârste variate, a fost pentru toți o încercare grea, un prag pe care mulți nu l-au putut trece decât cu greu.

Oricum, eram toți mândri de a fi elevi de liceu, de a fi, în special, elevii acestui liceu cu veche tradiție, cu profesori cunoscuți, Liceul Matei Basarab”. [2]

Bibliografie:

[1] S. Marcus, Academician profesor Miron Nicolescu 1903-1975, Gazeta Matematică, LXXX, nr. 11, 1975, pag. 401 - 403

[2] V. Popa, Tradiție și actualitate. Colegiul Național „Matei Basarab”, București, 150 de ani, 2010, pag. 244-245

3. <https://ro.wikipedia.org>

MIRON NICOLESCU

Prof. EMILIA IANCU și ALINA ADAM

Tradiție și istorie ÎN CAPITALELE EUROPENE

Pornind de la premiza că excursia reprezintă tot mai mult o cale de cunoaștere a lumii în care trăim, am inițiat proiectul „Tradiție și istorie în capitalele europene”, proiect în care au fost implicați elevi din clasele a X-a, a XI-a și a XII-a, sub îndrumarea profesorilor Petrescu Irina – coordonator proiect, Dumitrescu Elena – coordonator excursie, Adam Alina și Neațu Roxana. Astfel, la sfârșitul lunii noiembrie a acestui an, am pornit într-un circuit turistic de cinci zile, ce a inclus patru capitale europene: Budapesta, Bratislava, Praga și Viena.

Călătoria noastră a început dimineață cu plecarea din București. După mai multe ore de tranzitat România cu autocarul, am ajuns la prima destinație a excursiei noastre: Budapesta, capitala Ungariei. Primul obiectiv vizitat a fost Piața Eroilor, un simbol și, în același timp, una dintre principalele atracții turistice din Budapesta. Piața Eroilor, situată între Bulevardul Andrassy și intrarea în Parcul Orașului, este formată din Monumentul Mileniului, Monumentul Orașului Necunoscut, Muzeul Artelor Frumoase și Palatul Artelor. Complexul statuar Monumentul Mileniului, opera artistului maghiar Zala Gyorgy, înfățișează statuile conducătorilor maghiari și a fost început în 1896 pentru a marca o mie de ani de la înființarea statului maghiar.

După un tur al orașului cu autocarul, seara s-a încheiat cu o croazieră pe Dunăre, în cadrul căreia am luat cina pe vas, bucurându-ne de bucatele tradiționale ungurești, și am admirat Podul cu Lanțuri de peste Dunăre și Palatul Parlamentului. Deși în Budapesta există peste zece poduri, de departe Podul cu Lanțuri este cel mai spectaculos, fiind primul pod de piatră construit în aval, pe Dunăre. În urmă cu două secole, cele două orașe Buda și Pesta erau legate între ele de un pod pe bărci care asigură comerțul între cele două maluri ale Dunării. De aceea, podul a apărut ca o necesitate, între anii 1841 și 1849, având o lungime de 202 metri. Palatul Parlamentului maghiar constituie o altă atracție turistică, datorită atât așezării pe malul Dunării, cât și ca mărime, fiind considerat al treilea Palat al Parlamentului din lume, ca mărime. Înainte de a urca pe vapor, ne-a impresionat locul numit „Pantofii de pe Promenada Dunării”, un memorial construit în onoarea victimelor din timpul Holocaustului, reprezentat prin șaiszeci de perechi de pantofi de fier, amplasați pe malul Dunării.

În cea de-a doua zi a excursiei noastre, am făcut un popas în Bratislava, capitala Slovaciei, parcurgând la pas Centrul Vechi al capitalei. Istoria orașului vechi datează de la începuturile Bratislavei medievale, încă din secolul al XIII-lea,

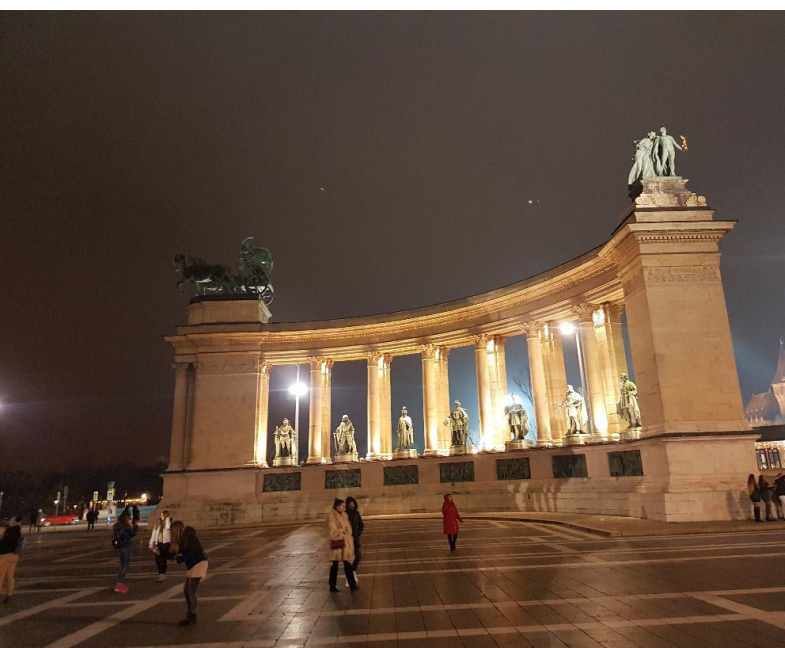
și este un loc în care se pare că istoria a rămas pe loc. Aici am remarcat Poarta și Turnul Sfântului Mihail, dar și statuia cea mai populară din Centrul Vechi al Bratislavei – Cumil, ce înfățișează un bătrân ieșind dintr-un canal. Turnul este impresionant, având o înălțime de aproximativ 170 de metri și este unul din cele mai cunoscute obiective turistice din Slovacia, fiind și cea mai veche construcție ce a reușit să rămână în picioare intactă până astăzi. Aceasta datează din secolul al XIV-lea și a fost la origine o fortificație medievală. Turnul lui Mihail adăpostește astăzi un Muzeu ce prezintă istoria orașului fortificat. Poarta lui Mihail făcea parte din intrarea principală într-un întreg sistem de fortificații ce cuprindea două bastioane, un oraș, o capelă și podul. Chiar în spatele Porții, se poate vedea cea mai îngustă casă din Slovacia, o clădire mai neobișnuită.

În turul cu autocarul am observat și alte obiective turistice interesante: Castelul Devin și Castelul Bratislava-Hrad. O adevărată încântare a fost traversarea podului peste Dunăre, Most SNP (Podul Revoltei Naționale Slovace), cel mai lung pod suspendat pe cabluri din lume, care are un singur stâlp înalt de 84,6 m, cu doi piloni printre care trece artera rutieră și care susține întreaga structură. Vârful stâlpului are formă de farfurie zburătoare, în care se afla o punte de observare și un restaurant, unde se servesc preparate din bucătăria tradițională slovacă.

În următoarele două zile ale excursiei, ne-am bucurat pe deplin de tot ceea ce oferă Praga, capitala Cehiei și Cesky Krumlov, un oraș medieval din sud-vestul Cehiei. Am pornit într-o lungă plimbare pietonală prin Praga, vizitând o serie de obiective turistice: Castelul Hrad, Catedrala Sf Vitus – cea mai mare catedrală creștină, de

rit romano-catolic, Podul Carol, Piața Primăriei, Turnul cu Ceasul Astronomic – un ceas construit în secolul al XV-lea și care funcționează perfect și acum, Biserica Tyn, Piața Wenceslas, Muzeul Național. Praga fascinează prin nenumăratele edificii ridicate în stil renascentist, baroc, gotic sau art nouveau, toate împletindu-se și formând imaginea unui oraș istoric, vechi, al bunului gust și al artei, dar, în același timp, plin de viață și energie, care poate fi vizitat în orice anotimp. Arhitectura orașului este apreciată de fiecare turist care ajunge în Praga, fiind primul lucru care încântă în Centrul Vechi al orașului – o zonă încărcată de istorie, ce atrage anual zeci de mii de turiști – sau pe unul dintre zecile de poduri. Podul Carol, vechi de mai bine de 600 de ani și lung de jumătate de kilometru, este decorat cu 36 de statui, una dintre ele fiind cea a Sf. Jan Nepomuk, despre care se spune că îndeplinește o dorință. De asemenea, în Praga întâlnești la fiecare pas fie statui medievale neobișnuite, fie statui moderne bizare.

Cehia mai poate fi supranumită „Țara Orașelor Medievale”, pentru că pe teritoriul acesteia se regăsesc numeroase metropole cu edificii vechi, aflate la momentul actual sub protecția UNESCO. Un astfel de oraș este Cesky Krumlov, unul dintre cele mai atractive orașe medievale ale Cehiei, fiind situat în partea de sud-vest a Cehiei și străbătut de râul Vltava. Centrul acestui oraș, dar mai ales impunătorul castel sunt cele mai importante obiective turistice și nu trebuie să le ratezi dacă ajungi în regiune! Castelul Cesky Krumlov este al doilea mare castel al Cehiei, un adevărat complex architectural care impresionează prin măreția sa și care datează din 1240, fiind format din 40 de clădiri și palate. Străzile

orașului sunt cu adevărat spectaculoase, fiind înguste și pietruite. Cesky Krumlov este ușor de străbătut pe jos, pentru că, în aproximativ două ore, poți vizita orașul, la pas, dintr-un capăt în celălalt. Din piață, se zărește turnul bisericii Sf. Vitus, o biserică romano-catolică, veche de peste 600 de ani, construită în stil gotic, din cărămidă și declarată monument cultural național. Printre numeroasele atracții turistice din Cesky Krumlov se numără și Podul cu trei niveluri, ce unește Castelul Krumlov cu grădina și teatrul, dar și Muzeul Figurilor de Ceară.

În cea de-a patra zi a excursiei, am ajuns în Viena, capitala Austriei, un important centru economic și cultural al Europei, locul unde au trăit, s-au consacrat, au creat și au concertat marii muzicieni ai lumii precum W.A. Mozart, Ludwig van Beethoven, Joseph Haydn, Franz Schubert, Johann Strauss și Johannes Brahms. Viena înseamnă palate și grădini uriașe, moștenirea celor șase secole, cât a fost capitala Imperiului Roman de națiune germană și a Imperiului Habsburgic, lăsându-ți impresia că ești într-o poveste cu prinți și prințese; înseamnă bulevarde largi, mărginite de clădiri în stil baroc și art nouveau, o mulțime de muzee și o gastronomie celebră. Viena abundă în obiective și atracții turistice, marea majoritate a acestora găsindu-se în centrul orașului, fiind destul de ușor de vizitat.

Primul obiectiv vizitat a fost Catedrala Sf. Ștefan - cel mai important edificiu gotic al Vienei și Biserica Arhiepiscopiei din 1722, emblema Vienei, supraviețuind multor războaie, devenind simbolul libertății Vienei. Clădirea în stil gotic a fost construită în anul 1147, dar acoperișul, care o face și atât de deosebită de alte catedrale celebre a fost adăugat în anul 1952. Unicitatea

catedralei, precum și multitudinea de detalii fac din catedrala Sf. Ștefan o comoară a arhitecturii. Clopotul catedralei este unul din cele mai mari din lume și a fost făcut din fierul obținut dintr-un tun capturat de la turci în anul 1683. Clopotul răsună în fiecare an în oraș, anunțând venirea Anului Nou.

Un alt obiectiv spre care ne-au purtat pașii a fost Palatul Hofburg, un spectaculos palat din secolul al XVIII-lea, cu o arhitectură magnifică. Inițial o fortăreață din secolul al XIII-lea, Hofburg a fost extins de fiecare împărat, palatul în stil baroc fiind format din peste 1441 camere și apartamente, inclusiv cele folosite odinioară de împărăteasa Maria Theresa. Palatul Hofburg trebuie vizitat de oricine dorește să descopere lumea fascinantă a Habsburgilor, fiind vestit atât pentru apartamentele imperiale, cât și pentru Muzeul Sisi și Școala Spaniolă de Călărie. Astăzi, aici se află birourile președintelui federal, ale miniștrilor și cel al secretarului de stat al Austriei. Hofburg găzduiește și o parte din Biblioteca Națională a Austriei.

Piața Sf. Mihail (Michaelerplatz) este o piață celebră din Viena, fiind amenajată în jurul anului 1725 și refăcută în stil baroc abia la sfârșitul secolului al XIX-lea. Înconjurată de adevărate opere ale unei arhitecturi absolut minunate, această piață circulară, pavată cu piatră cubică, este adesea plină de turiști. În urma vizitării ei, am avut ocazia să ne bucurăm de o experiență veritabilă de descoperire a unui loc atât de încărcat de istorie.

Plimbarea pe Ringul Vienez, una dintre principalele artere de circulație, ce înconjoară centrul istoric al Vienei, a constituit o adevărată lecție de istorie și de arhitectură. De o parte și

de alta a bulevardului, au fost construite locuințe și palate ale unor familii înstărite din Imperiul austro-ungar, dar și Opera Națională, Muzeul de Istorie Naturală, Parlamentul, Primăria, Burgtheater și Universitatea, fiind, în prezent, locul unde se desfășoară multe manifestări de prestigiu.

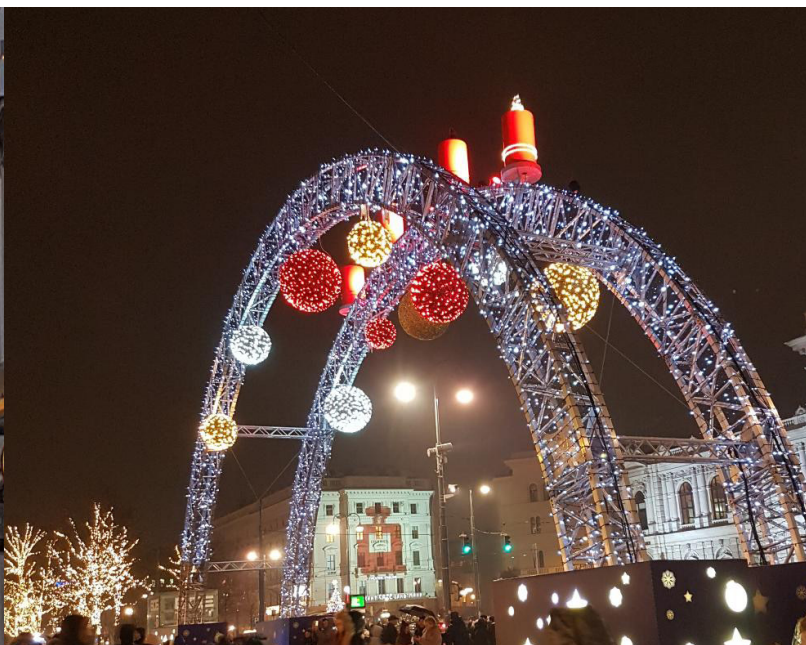
De la mijlocul lunii noiembrie și până în primele zile ale noului an, toate marile orașe ale Europei îmbracă haina de sărbătoare și își deschid piețele cu produse specifice. Însă în anumite capitale, aceste piețe sunt atât de frumoase, de colorate, de luminate, încât spectacolul oferit este magic. Cum excursia noastră s-a desfășurat în apropierea sărbătorilor de iarnă, am intrat și în atmosfera festivă din piețele amenajate în acest sens, în fiecare dintre capitalele vizitate, bucurându-ne de feeria de lumini și decorațiuni, de frumusețea brazilor imenși, împodobiți cu pricepere, de mâncărurile specifice fiecărei țări.

Budapesta întâmpină sărbătorile de iarnă cu luminițe de toate formele și de toate culorile, cu mâncare tradițională, cu petreceri tematice, târguri de Crăciun și alte evenimente speciale. Am avut ocazia să admirăm și chiar să achiziționăm cadouri de Crăciun variate, de la textile și articole din piele, până la obiecte decorative din ceramică și bijuterii. La Târgul de Crăciun din piața principală a orașului Bratislava, am întâlnit tradiție, mâncare gustoasă și multă voie bună. Căsuțele din lemn așezate frumos și brazii decorați de sărbătoare, alături de clădirile impunătoare din jur, au creat o atmosferă specifică sărbătorilor de iarnă din capitala slovacă. În Praga, spiritul Crăciunului își face simțită prezența peste tot, orașul fiind decorat cu luminițe festive, iar piețele principale sunt încărcate cu căsuțele artizanilor. Cea mai mare

și mai frumoasă este piața din Centrul Vechi, în care se simte din plin spiritul de sărbătoare: căsuțe din lemn frumos decorate, răsfirate în jurul bradului uriaș și muzica de sărbătoare. În Viena, domnește magia sărbătorilor de iarnă în fiecare colț al orașului, impresionând prin atmosfera specifică, organizare și calitatea produselor. Unul dintre cele mai frumoase târguri de Crăciun se află în Piața Primăriei, unde locul pare desprins din povești în fiecare an și unde te îmbie aroma de turtă dulce și produsele tradiționale. Aici am avut ocazia să alegem dintr-o largă varietate de cadouri de Crăciun pentru cei dragi și decorațiuni pentru pomul festiv.

Prin implicarea elevilor într-o excursie bine organizată, cu multe obiective de mare interes, proiectul mai sus menționat și-a atins scopul: acela de a cunoaște, înțelege și respecta atât valorilor culturale și istorice, cât și tradițiile altor țări. De asemenea, implicarea elevilor în astfel de activități extracurriculare a condus la îmbogățirea bagajului de cunoștințe, crearea unor deprinderi de petrecere a timpului liber într-un mod util și dezvoltarea aptitudinilor de comunicare, de socializare și de redare sub diverse forme a cunoștințelor acumulate de-a lungul călătoriei turistice.

Prof. PETRESCU IRINA

PREMIERA PIESEI DE TEATRU

“Între liceu și patrie, 1916-1918”

SALA DE FESTIVITĂȚI A COLEGIULUI NAȚIONAL „MATEI BASARAB”, 16 NOV. 2018

Personaje și distribuția:

C.N. - Gheorghe Nichifor (Alexandru Virgil Anton, a XII-a A) - director cu delegație al Liceului „Matei Basarab”, august - noiembrie 1916

D.G. - Dimitrie Golescu (Petrică Mădălin Grigore, a X-a C) - director interimar al Liceului „Matei Basarab”, noiembrie 1916 - mai 1918

N.I. - Nae Ionescu-Barbă (Andrei Oprea) - directorul Liceului „Matei Basarab”, 1912 - 1922, mobilizat pe front în perioada august 1916 - mai 1918

W.G. - W. Chiul (Radu Mocanu, a X-a A), profesor de Limba germană la liceu

D.P. - Dumitru Pătrășcanu (Costin Țalapin-Horobeț, a X-a G), profesor de Istorie la liceu

E.I. - Elisabeta Ionescu (Claudia-Ștefania Ghiță, a IX-a C), soția directorului Nae Ionescu-Barbă

O.G. - Ofițer german (Florin Dobre)

S.G. - Soldat german (Andrei Bradu, a XII-a B)

S.A-U - Soldat austro-ungar (Adrian Radu, a XII-a A)

Scena I

(O sală de cancelarie cu două uși, una către liceu și una care duce în exterior, în care se află trei scaune și un birou. Două dintre scaune sunt de o parte și de alta a biroului, iar al treilea este așezat puțin mai departe de restul mobilierului. Nae Ionescu-Barbă se plimbă neliniștit prin încăpere, în timp ce soția sa stă pe unul dintre scaune și îl privește.)

E.I.: Dragule, încearcă, te rog, să te liniștești!

N.I.: Se apropie trupele germane, trebuie să mă duc să-mi ajut camarazii!

E.I.: Păi și liceul?

N.I. (ridicând tonul): Liceul? Dacă nu răzvim, liceul ăsta nu o să mai existe! (Se așază în genunchi și se străduiește să vorbească.) Iartă-mă... Cheamă, te rog, pe Nichifor.

E.I.: Imediat.

G.N.: Bună ziua, domnule director. M-ați chemat?

N.I.: Da, ia loc, te rog. (așteaptă ca Nichi-

for să se așeze) Nichifore, eu plec pe front! (se așază pe scaun).

G.N.: Păi și liceul?

N.I.: Tocmai de asta te-am chemat. În timpul asta de răscruce, ești singurul în care pot avea încredere să-i las liceul.

G.N.: Mă onorați!

N.I.: Doresc să primesc corespondența în fiecare zi de joi cu privire la tot ceea ce se întâmplă.

G.N.: Cu tot respectul, veți primi scrisori în fiecare zi de joi, după o ședință cu persoanele importante. (Amândoi se ridică de pe scaun și dau mâna).

N.I.: Am încredere că o să fie bine!

G.N.: Sper să ne revedem cu bine!

(Lumina se stinge și se aude o strofă din melodia „Treceți, batalioane române, Carpații!”, apoi lumina se aprinde, iar Nae Ionescu-Barbă, pregătit de drum și ținând o geantă în mână, intră în cancelarie prin ușa care duce către liceu. El se oprește din mersul său încet și apăsător, ca să mai privească cancelaria încă o dată, apoi își continuă drumul, ieșind prin ușa care duce în exterior, lumina se stinge.)

Scena II:

(Aceeși sală de cancelarie. Directorul Gh. Nichifor stă în picioare în spatele biroului, în timp ce dl. Golescu stă pe scaunul din fața biroului, iar dl. Ghiul stă pe scaunul mai îndepărtat de ei, dl. Pătrășcanu și soția dlui Nae Ionescu-Barbă urmează să apară mai târziu)

G.N.: A ajuns toată lumea?

D.G.: Domnule director, dintre cei ce au spus că pot veni, a ajuns toată lumea în afară de domnul profesor Pătrășcanu.

G.N.: Foarte curios, el nu cred să fi întârziat vreodată...

W.G.: Sunt sigur, domnule Nichifor, că e din cauza vacarmului de afară. Străzile principale sunt foarte aglomerate. Toată lumea se grăbește către gară.

D.G.: Ei bine, domnule Ghiul, poate dacă prietenii dumneavoastră nemți nu s-ar amesteca în treburile tuturor, poate situația ar fi fost alta!

W.G.: Domnule Golescu, doar pentru că sunt pe jumătate german, asta nu înseamnă neapărat că sunt și de acord cu ce se întâmplă.

G.N.: Dar nici nu sunteți neapărat împotriva a ceea ce se întâmplă. Nu-i așa?

W.G.: Domnule Nechifor, din câte știu eu, noi suntem cei ce au pornit primii la luptă.

D.G.: Știam că Transilvania și Bucovina aparțineau Imperiului Austro-Ungar și totuși, lumea din stradă, care se grăbește către gară, o face de teama trupelor germane.

G.N.: Ajunge, domnule Golescu! Cu toții știm de ce fugе toată lumea și de ce s-a ajuns aici. Oricum, situația este într-adevăr foarte gravă... Trupele germane au respins avansarea noastră din Transilvania și se pregătesc să treacă munții, asta dacă nu cumva au și făcut-o chiar acum, în timp ce noi vorbim.

W.G.: Eram sigur că acest război nu va dura mult. Până la urmă, cine suntem noi să ne punem contra imperiilor?

D.G.: Nu uita, domnule Ghiul, că lupta de pe Neajlov nu s-a terminat! Ai noștri încă mai pot să-i oprească pe nemții!

W.G.: Așa cum i-au oprit la Turtucaia, unde armata bulgaro-germană i-a jucat în picioare? Câți au pierit sau au fost luați captivi? Cred că în jur de treizeci de mii, dacă îmi amintesc bine... Vino-ți în fire, Golescule! Am intrat în război la mijlocul lui august și nici decembrie nu e, iar nemții deja se plimbă prin București de peste o săptămână. Ai noștri probabil fug de nemți mai ceva ca de necuratul.

D.G.: Și probabil de abia așteptai asta, nu?

G.N.: Terminați! Acum nu este vremea de cearță!

W.G.: De parcă este vreodată...

G.N.: Domnule Ghiul, te rog să te abții! Vom începe ședința în absența domului Pătrășcanu, din moment ce acesta întârzie. (revoltat) Așadar, nemții au intrat în capitală de peste o săptămână și probabil că nu mai este mult până ce vor bloca trenurile și vor închide drumurile. Eu nu o să pot să colaborez în veci cu cei ce ne-au dat jos steagurile, ne-au alungat regele și ne-au despărțit de frații noștri! Tocmai de aceea, am să fug în Moldova și am să mă înrolez voluntar în armată!

W.G.: Păi și liceul? Nu poți să-l lași pur și simplu de izbeliște, domnule director!

D.G.: Aici sunt de acord cu domnul Ghiul. Cine va avea grija de liceu în absența dumneavoastră?

G.N.: M-am ocupat deja de tot! L-am transmis deja decizia mea domnului Nae Ionescu-Barbă, care e pe front, iar dumnealui mi-a trimis înapoi această scrisoare, pe care am să o citesc acum domniilor voastre.

(Toată lumea rămâne împietrită, în timp ce se aude vocea domnului Nae Ionescu-Barbă, citind scrisoarea)

„Vă salut, stimabili domni! Țin să vă anunț că sunt bine sănătos și, în ciuda a tot ce ați auzit, războiul nu s-a terminat nici pe departe. Deși acum suntem pe fugă, nimeni nu pare că ar vrea să se predea. Tocmai de aceea înțeleg decizia domnului Nichifor de a ni se alătura și îl numesc pe domnul profesor Golescu să gireze treburile direcțiunii. După ce situația se va stabili, vom continua corespondența, ca de obicei. Până atunci, fiți mereu precauți și nu lăsați garda jos! Vă urez numai de bine și sper să ne vedem cât mai curând! Cu sinceritate, al dumneavoastră umil director și prieten, Nae Ionescu-Barbă”.

D.G.: Nu știu ce să spun? Aceasta este într-adevăr o onoare pentru mine, dar am fost luat complet pe nepregătite.

G.N.: Cu toții am fost luați pe nepregătite... Din câte văd, timpul nu mai are răbdare cu oamenii în aceste vremuri.

E.I.: Bună seara, stimabili domni! Îmi pare rău de întârziere. Mă întorc de la Comandamentul german de ocupație și am fost împuternicit să vă anunț că trebuie să evacuăm clădirea cât mai repede posibil. (toată lumea rămâne uimită)

D.G.: Nu știu de ce, dar faptul că deja te-ai dus să vorbești cu nemții nu mă surprinde nicidecum în vreun fel.

D.P.: Te asigur, domnule Golescu, că nu este ceea ce crezi, eu și domnul Ghiul doar oferim un mic ajutor trupelor germane pentru a face situația mai ușoară.

D.G.: Eram sigur că trebuie și Ghiul să fie implicat!

W.G.: Domnule Golescu, te rog frumos să termini cu acuzațiile! (apare soția domnului Nae

Ionescu Barbă)

E.I.: Ce este cu toată zarva asta? Vă puteam auzi tocmai din casă.

D.P.: Stimată doamnă, mă bucur că ați venit. Țin să vă anunț că trebuie să eliberați locuința dumneavoastră, precum și pe cea a secretarului liceului.

E.I.: Cine ți-a dat ție dreptul să ne spui nouă ce să facem, domnule Pătrășcanu?

D.P.: Doamnă, eu doar vă transmit ceea ce domni din comandament vă cer să faceți.

E.I.: Poți să le spui să-și vadă de treabă. Noi n-avem de gând să plecăm așa, pur și simplu.

G.N.: Doamnă, cred că ar trebui totuși să facem ce ne spun...

E.I.: Nu, Nichifor! Nu vreau să aud nimic! Ai uitat că i-am promis lui Nae că nu vom lăsa liceul de izbeliște. Eu n-am de gând să trec peste cuvântul dat.

D.P.: Nimeni nu vă cere să treceți peste el, doamnă! Liceul va continua să funcționeze, doar că în altă parte.

E.I.: Și ce urmează atunci să se facă aici?

D.P.: Clădirea aceasta va servi drept spital de companie pentru armata germană.

E.I.: Aaaa... adică unde învățau elevii înainte, acum vor fi aduși nemții răniți, iar sălile de curs le veți transforma în săli de operații și saloane?! Veți înlocui educația și cultura cu țipete și urlete. Nu v-ar fi rușine să fiți de acord cu așa ceva!

D.P.: În primul rând, nu sunt sigur ce fel de spital va fi, iar în al doilea rând, totul este pus deja la cale. Dacă nu vreți să plecați, vă vor muta cu forța...

E.I.: N-au decât să încerce. Nu părăsesc locul acesta decât luată pe sus! (Se aud bocănituri și strigăte din interiorul liceului. Un ofițer german însoțit de doi soldați intră în birou, strigând).

O.G.: Jederman raus!

(Golescu, Pătrășcanu și Ghiul fug pe ușa care duce în exterior, fiind mai aproape de aceasta, iar soția domnului Nae Ionescu Barbă și Gh. Nichifor rămân încremeniți pe loc.)

E.I.: Nichifor, fă ceva!

O.G.: Auf Befehl dem Verwaltungsrates, das Gebaude wurde evakuiert!

G.N.: Trebuie să plecăm...

E.I.: Nu, eu nu plec!

O.G.: Schaffen sie raus! Jetzt! (auzind ordinul, soldații se îndreaptă spre cei doi pentru a-i da afară)

S: la mâna de pe mine! (Lumina se stinge și se aude un cântec de marș în limba germană)

Scena III:

(Aceași sală de cancelarie, doar că scaunele sunt răsturnate, iar Nae Ionescu-Barbă le așază pe rând și apoi rămâne lângă birou, gândindu-se la ceva ce-l macină. Soția sa intră de afară, în sală.)

E.I.: Aici erai. Ce ai pățit? Pari îngrijorat.

N.I.: Tratatul de pace încheiat în mai nu a fost semnat de către rege. O să reintrăm în război.

E.I.: Să nu-mi spui că pleci iarăși! Te-am așteptat prea mult în acești doi ani, ca să te pierd din nou, după doar câteva luni...

N.I.: Știu și îmi pare...

E.I.: Nici nu vreau să te aud! Dacă tu pleci, cui îi mai lași liceul de data asta?

N.I.: Domnul Golescu a făcut o treabă foarte bună, cât am fost eu și Nichifor pe front.

E.I.: Și atunci când îl reconstruim? În mai bine de un an și jumătate, cât l-au folosit nemții, toată lumea te-a așteptat să te întorci, ca să ne luăm liceul înapoi. În seara când au intrat soldații peste noi, eu n-am plecat. M-am ținut de cuvânt! Am rămas aici cât mai mult posibil, dar, în cele din urmă, au reușit să mă dea afară...

N.I.: Știu... Mi-ai mai spus...

E.I.: Ce știi tu? Nu știi nimic! În clase sunt paturi de spital, toate bunurile liceului au fost împrăștiate și, pe deasupra, au apărut și ploșnițe. Avem foarte multă treabă, iar tu spui că vrei să pleci din nou?

N.I. (așezându-se pe scaun): Când eram pe frontul din Moldova, m-am dus să văd care era situația soldaților, ca să pot scrie un articol despre asta. Atunci, am întâlnit un băiat de 19 ani care era deja, la vârsta aceea, un om extraordinar. Puteai vorbi cu el despre orice și se purta frumos cu toată lumea. Mi-a spus că era orfan și că a fost crescut de preotul din sat. Cu toate acestea, niciodată nu a suportat ca altora să le

fie milă de el sau ca alții să lupte pentru el. Așa că, atunci când a început toată nebunia asta, s-a înrolat fără să stea pe gânduri. După ce am vorbit cu el, a trebuit să plec. M-am dus să-mi scriu articolul, apoi m-am culcat. A doua zi, când am trecut pe lângă infirmerie, i-am auzit pe toți vorbind despre faptul că a avut loc un atac surpriză în seara aceea și că mulți au căzut. Imediat după aceea, l-am văzut pe băiatul cu care vorbisem într-o trăsură, fără suflare, culcat pe spate, cu ochii închiși, parcă dormea. Nu pot să stau aici, în timp ce alții luptă pentru mine!

E.I.: (ridicându-se de pe scaunul pe care s-a așezat, în timp ce soțul ei vorbește): Atunci du-te! Se vede că nu te vei putea ierta pe tine însuși, dacă nu te duci... Dar să știi că eu te voi ierta orice ai face, cu toate că voi fi mereu îngrijorată, dacă nu te văd lângă mine.

N.I. (se ridică de pe scaun): Mulțumesc că ai fost mereu alături de mine. Îmi pare rău că ai suferit cât am fost plecat și îmi pare rău că nu pot să rămân.

E.I.: Fă ce trebuie să faci!

N.I.: Idealul nostru național nu a fost încă atins, dar speranța rămâne.

E.I.: Visul tău se va împlini!

N.I.: Dar liceul meu?

E.I.: Rămâi sănătos, iar liceul va fi așa cum îl știi. (Cei doi se îmbrățișează, iar lumina se stinge.)

Scenariu:

Alexandru Virgil Anton, Clasa a XII-a C

Regia:

actor Florin Dobre, prof. Artă dramatică,

coordonator trupa de teatru

Informația istorică:

prof. Nicolae I. Diță

A black and white photograph of a grand, classical-style entrance. The focal point is a dark, ornate double door with intricate carvings, set within a large, arched stone frame. Above the door is a decorative pediment with a central floral motif. The door is flanked by decorative pilasters. In front of the door are several stone steps with simple metal handrails. The entire scene is captured in high contrast, emphasizing the textures and architectural details.

*“...adevăratele comori se află dincolo de uși.
Deschideți-le și pășiți!”*